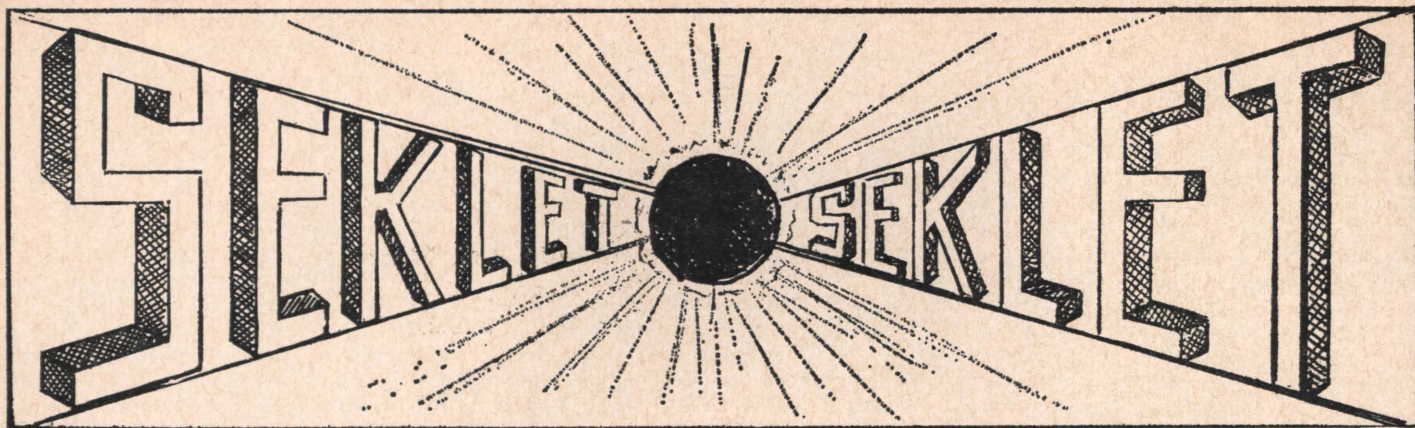

Olof Alexandersson

Står mänskligheten inför total biologisk bankrutt?

Luft och vatten på väg att försvinna från jorden.

Om man försöker att klart beskriva den förfärliga situation som den moderna människan skapat åt sig genom missbruket av tekniken, och om man försöker varna för ett fortsatt missbruk av naturen i samma stil, får man ofta till svar: vi kan väl inte hejda utvecklingen! Vi kan väl inte stoppa civilisationen? Den tekniska utvecklingen måste ju gå framåt och säkert kommer teknikerna att snart ha miljöförstöringen under kontroll. Vi kommer snart att få utmärkta reningsmetoder för vatten och luft t. ex., och det finns ingen anledning att vi skulle ens ta under övervägande att stoppa vår välståndsutveckling eller dra in på vår standard för att på det sättet få lite mindre gift i naturen etc.

Man kan aldrig upphöra att förvåna sig över den strutsmentalitet som många människor visar då det gäller dessa allvarliga, ja livshotande förändringar som vår miljö har genomgått under särskilt de sista decennierna. Man lever i den mest häpnadsväckande nonchalanta inställning till dessa problem, vill helst inte höra talas om dem, tillbakavisar alla varningar med fraser som den ovan citerade eller en annan lika fördömlig fras: "alltid håller det i min tid och vad sedan sker har jag inget intresse av". Sådant ansvarslost snack får man t. o. m. höra av människor som har barn som dock måste växa upp och leva under förhållanden som av allt att döma kommer att bli ännu värre än de vi lever under idag. Jag skall i de följande ge en del fakta om luft och vatten som, bara de, borde vara tillräckligt för att mobilisera allt vad världen har av resurser för att stoppa denna utveckling till döds — men av en sådan mobilisering ser vi inget som är värt att nämna. Allt som gjorts och planerats hit-

tills i miljövardssyfte är alltför obetydligt och till omfånget begränsat för att kunna hejla det oupphörligt framskridande förfallet.

Luftens farliga förändring

Till jordens oerhört tunna biosfär — livsfär — hör det atmosfäriska höljet. Det har enligt forskarna funnits omkring jorden i 800 billioner år och det har huvudsakligen skapats genom de gröna växternas verksamhet på jordytan och algernas i havet. Utvecklingen fram till den sammansättning av atmosfären med blandningen av syre och kväve som finns idag måste ha tagit lång tid. Denna luftblandning är förutsättningen för allt högre liv på jorden. I den s. k. fotosyntesen bygger solen med hjälp av de gröna växterna och luft upp grunden för all organisk näring, en näring som sedan uppehåller livet hos djur och människor, då den förbrännes i deras kroppar. Alla våra celler behöver ju energi för sitt arbete och denna energi får de genom andningen som tillför syre för förbränningen. Vid förbränningen i cellerna brytes åter den av fotosyntesen uppbyggda näringen ner, till dess åter de ursprungliga byggstenarna i växten, koldioxid och vatten återstår. Det råder här en märklig s. k. symbios mellan växten och djur-människan genom att växten i fotosyntesen skapar det syre som människan och djuren behöver för att leva och djur och människa som avfallsprocess från sina livsprocesser skapar den koldioxid som växten behöver för sin fortsatta fotosyntes. Detta ömsesidiga hjälparbete bildar en s. k. biologisk jämvikt, som alltså uppehållits i billioner år. Det syreförråd som då skapats i atmosfären och ständigt genom växternas

funktion bibehålls har beräknats till omkring 1200 billioner ton.

Allt var sålunda i bästa ordning — tills en dag, då människan uppfann förbrännings- eller explosionsmotorn. Ja, egentligen började störningen av denna biologiska jämvikt redan tidigare, nämligen så snart människan började i teknisk mening förbruka kol, olja och jordgas i sina förbränningsanordningar, ångmaskiner, värmeanläggningar o.s.v. — men de svåra störningarna kom framförallt med bil- och flygmotorn, ångkraftverken o.s.v. Varför? — Jo, därför att alla dessa förbrukar vid sin funktion enorma mängder syre som endast kan ersättas av de gröna växterna. En människa förbrukar vid sin andning på 24 timmar mellan 500 och 700 liter syre, d. v. s. på ett år c:a 1/3 ton. Men om vi kör vår bil, låt säga 1000 mil per år och den förbrukar 0,7 l bensen per mil så blir detta per år 700 liter bensen och denna bensen kräver då för sin förbränning i motorn 1 600 kg syre, d. v. s. nästan 5 ggr mera än vi själva. Till alla människors syreförbrukning måste vi alltså lägga alla bilar, flygplans, båtar, värmekraftverks och andra oljebrännarens syreförbrukning. Detta betyder att människan har infört ett nytt syrekrävande system i världen, ett system som i syreförbrukning f. n. motsvarar c:a 33 miljarder människor. År 1961 förbrukade detta syrekrävande system 11 miljarder ton syre.

Enligt energisakkunniga i Europa och USA kommer förbrukningen av energi i världen att 1980 ha stigit till c:a 10 miljarder ton stenkolk (man omräknar även förbrukning i olja etc. till motsvarande mängd stenkolk) från nuvarande c:a 5 miljarder ton. Detta kommer att betyda att 1980 förbrukar världens tekniska förbränningsprocesser

omkring 23 miljarder ton syre per år och avger samtidigt c:a 30 miljarder ton koldioxid till atmosfären. Detta är detsamma som om jorden då skulle ha haft 70 miljarder människor.

Detta faktum visar hän mot en katastrof av oförställbara mått, en katastrof som vi redan nu torde känna de första tecknen på. På detta sätt har nämligen den tidigare årbiljoner långa biologiska jämvikten rubbats. Vi är nämligen i färd med att producera mer koldioxid än växterna kan ta upp och förbruka mera syre än växterna kan producera. Inte nog med att vi måste räkna med tilltagande syrebrist, utan anhopningen av koldioxid i atmosfären kommer enligt många experter farhågor att förorsaka rubbningar i väderleken, störning av de klimatiska förhållandena. Koldioxiden stiger nämligen upp i atmosfären och lägger sig som ett gasskikt omkring jorden. Detta gasskikt kommer att fungera som en reflektor av den infraröda strålning, en värme-strålning, som ständigt sänds ut från jordytan. När denna strålning då reflekteras tillbaka mot jorden av detta spärrskikt, uppstår något liknande ett drivhus. Amerikanska vetenskapsmän har p. g. a. experiment fastställt att denna utveckling omkring mitten av 2000-talet har höjt medeltemperaturen i Amerika med c:a 7°. Att denna förändring redan är på väg har sovjetiska vetenskapsmän fastställt. Så vandrar t. ex. fiskarter som tidigare hörde hemma i sydligare breddgrader alltmer norrut mot de ännu så länge kallare områdena för att få leva på för dem avpassade temperaturer. Men inte nog med detta. För att göra vansinnet fullständigt har människan genom sina ingrepp minskat, och fortsätter att minska, jordens gröna ytor som skulle producera det nödvändiga livgivande syret. Våldiga, förut beväxta arealer ödeläggas av växande städer, genom byggandet av flygfält, motorvägar, industrianläggningar och genom skogsskövling och felaktigt jordbruk uppstår ständigt nya öknar. Havets flora som svarar för 1/3 av syreproduktionen har genom DDT-förgiftningen fått sin syreproducerande förmåga nedsatt till en obetydlighet.

Ytor utan grönska är biologiskt destruktiva, inte bara genom att de ej längre är syreproducerande, utan också därigenom att de bidrar till vattnets försvinnande från jorden.

Avtagande syrehalt i atmosfären kan betydligt tilltagande sjukliga förändringar hos människor och djur. Vi kan bara tänka på det faktum som cancerforskaren prof. Otto Warburg upptäckt — att cancercellen utmärker sig för brist på syre.

Ingen internationell uppgift synes vara viktigare än att med alla medel öka den beväxta arealen på jorden, minska förbränningen av kol och olja och på allt sätt söka återställa den biologiska syrebalansen.

Vattnet — fördärvat och på flykt från jorden

Fortfarande är det 2 miljoner svenskar som får släppa ut sitt avloppsvatten helt orenat i naturen. Det finns 300 orter, av dem 48 städer som helt saknar reningsverk. Och även i många fall där det sägs att vattnet renas så är det mycket som brister. På andra håll i världen är det inte mycket

bättre — utan ofta ännu svårare förhållanden än i vårt land där dock en upprykning skett under senare år.

Det är märkligt att människan skall vara så blind. Vattnet är ju en av de mest oombärliga livsfaktorerna. Vi kan ju inte klara oss utan det. Människokroppen består till 70 % av vatten. Inte en enda av våra livsprocesser kan försiggå utan att vatten finns närvarande i någon form. Ändå vet vi så litet om denna livsfaktor. Jo visst, vattenteknikerna, hydrologerna, har ofta påpekat att det de inte vet om vattnet är inte värt att veta. De har ingående analyserat det i sina laboratorier och vet som sagt egentligen allt som är av någon betydelse. Men de har behandlat vattnet som en död kemisk substans. Och då har det också uppfört sig så. Det kunde förresten inte annat — inte i deras laboratorier. Där befanns det ju sig i en naturvidrig miljö och kunde ej vara sig själv — inte leva, så som det gör i en levande natur — ute i sin rätta miljö, en miljö som f. ö. vattnet själv skapar åt sig bara det får vara ifred för människan.

Ånej, de vet i själva verket *ingenting* om vattnet dessa vattenexperter. *Ingenting* om dess verkliga karaktär och dess liv. Det är bara ett fåtal visa män som har lärt sig den kunskapen, sådana som Thales i den grå forntiden, eller Goethe, och kanske den främste av dem alla, "vattentrollkarlen från Steiermark", Viktor Schaubberger, han som sade att "skogen är vattnets vagga, utan skog inget vatten". Han som visade hur skogen, träden bygger upp vattnet, skapar det i sin rotzon som en biprodukt vid växandet. Vattnet är som allt levande underkastat födelse och död. Det är energi som materialiseras och träder in i sinnevärlden — och kan åter försvinna. Vattnet är ingen död substans utan en levande organism, och som en sådan kan det vara friskt och sjukt. Det är kanske det underligaste av alla ting. Det är som prof. Balters har uttryckt det "ett tänkande ting, som lever på gränsen mellan ande och materia". Detta dock endast då det får leva efter sina egna lagar — annars blir det bara ett vattenlik, just den döda substans som vetenskapsmännen tror sig veta allt om. Men hur mycket kan den dissekerande vetenskapsmannen veta om vad som en gång rörde sig av levande liv i den döda kropp som han styckar sönder i anatomisalen?

Ju mer den naturliga skogen och det naturliga landskapet fördärvas, genom ingrepp, okunnig planering, "skogsodling", och "rationellt" jordbruk, genom kalhuggning och förgiftning med besprutningsmedel och andra kemikalier som konstgödsel på åker och i skog — ju mera försvinner vattnet. Det dör, drar sig bort ur den synliga världen. Ju mer vi våldför oss på den naturliga skogen och det levande landskapet — ju mera kommer vattennöden att öka. Vi ser det redan nu. För mer än 30 år sedan profeterade Viktor Schaubberger: "Före detta sekels utgång kommer en liter vatten att kosta mera än en liter vin i Europa" — han har för länge sedan blivit sannspådd. På många håll i världen är vattennöden enorm. Torka och vattenbrist omväxlar med våldsamma översvämningar som orsakar oerhörda skador (Italien, Rumänien!) Också här blev Schaubberger sann-

spådd: "När vi berövar vattnet dess hem, den levande skogen, då blir det till en fiende mot allt levande!" Och han skrev vidare omkring 1930:

"Sedan ungefär ett årtionde sjunker i många områden grundvattnet så hastigt att man kan på fingrarna räkna ut när människorna tvingas lämna högre belägna orter därför att vattnet har försvunnit där. När grundvattnet försvinner sinar källorna, vattendragen torkar ut och marken som skulle ge oss vårt dagliga bröd blir öken. Istället stiger vattnet på andra ställen på jorden, floderna översvämmar sina bräddar, sumpmarker bildas. Till alla dessa kvantitativa, i och för sig skrämmande förändringar i vattenhushållningen kommer dock en ännu större fara — det kvalitativa förfallet hos den allt mindre vattenmängden". Han pekade ofta på denna fara — att vattnet alltmör förstördes till sin normala karaktär och därför ej längre kunde fylla sin rätta uppgift på jorden. Sjukdomarna hos växter, människor och djur var bl. a. en följd av denna vattnets fördärvade karaktär. I detta kan ligga en fruktansvärd verklighet, ty — som prof. Balters visat — har just vattnets speciella sätt att röra sig då det är normalt: i underliga spiralformade vindlingar — den avgörande betydelsen för bl. a. vårt blods sätt att fullgöra sina funktioner. Blodet består ju också till stor del av vatten, så gör också lymfan och alla körtelsafter. Och just i den rätta *rörelseformen* ligger en stor del av livets hemlighet. När nu vattnet, som vi dricker dagligen, har fått sin naturliga rörelseförmåga fördärvat så kan det ej mera i vår kropp fylla sina rätta funktioner. De tilltagande kärlsjukdomarna, dålig cirkulation, blodpropp, dålig hjärtverksamhet, dålig utrensning — kan bl. a. ha sin orsak i detta döda, fördärvade vatten som den stora massan av människor nu måste dricka. Ty må vara att vattnet i våra vattenledningar kan vara kemiskt rent — det är dock samtidigt ett dött vatten, utan "ande", utan livsformande och livsfrämjande kraft. Men om detta vet dagens teknik och medicin ingenting, därför fortsätter också den destruktiva, upplösande utvecklingen på alla områden. Måste den absoluta katastrofen komma för att människan åter skall bli förnuftig?

LITTERATURFÖRLAGET

och

ÖRTAGUBBEN

har samma adress:

Luntmakargatan 90

113 51 STOCKHOLM

Telefoner: 08/31 04 63 — 32 26 60

Order över 70 kr exp. portofritt.

Prisändring

I alla priser å böcker är nu moms inräknat.

Carl J. Burckhardt – Humanisten

På de flesta avbildningar i böcker, journaler och tidningar av Carl J. Burckhardt, möter vi en sorgsenhet i blicken; och detta t. o. m. redan på de fotografier som härstammar från hans barndoms- och ungdomstid. Det verkar som om den brådmogne ynglingen redan tidigt fått en djup inblick i livets tragiska element, som kom att återspeglas i hans vemodspräglade drag. Det är ett drag vi ofta kan möta hos ättlingar till gamla, av hög kultur präglade familjer, m. a. o. hos människor som tycks bära bördan av mänsklighetens höga kulturarv på sina axlar. Betr. Carl J. Burckhardt vet vi att han härstammar från en stor och gammal patriciesläkt i Basel — en släkt som inte bara skänkt Schweiz många framstående gestalter, utan därutöver även till mänskligheten. Bara ett namn som Jakob Burckhardt behöver nämnas i detta sammanhang, en forskare, författare och humanist av världsformat, bl. a. berömd för sitt epokgörande verk "Die Kultur der Renaissance in Italien" (Renessansskulturen i Italien), som översatts till de flesta världsspråken.

Fadern, som redan tidigt kom att lämna de sina, hade, kanske anande sin korta ödesväg, lämnat en skriftlig uppmaning till sin son vilken sedan i hög grad kom att prägla den mognade mannens väg: "Håll dig till blivandet. Det finns inget blivande (växande) utan smärta; men det som förblir är ju bara vägen, icke målet. Arbeta dig varje dag fram till det som varje dag medför, då är även morgondagen fri."

En karaktäristisk händelse i Burckhardts barndom är scenen där gossen står och ser på Basel-reformatorn Oekolampads staty, i närheten av sitt hem. Så tar han av sig sina vintervantar och tränger dem på reformatorns enligt gossens mening frystande händer. Detta drag, att hjälpa där han bara kan, har blivit bestående hos B. intill denna dag, och har präglat en stor del av hans livsgärning.

Efter några års studier vid bl. a. universiteten i München och Göttingen där han haft så berömda lärare som filosofen Husserl och konsthistorikern Heinrich Wölfflin, skickades B. som attaché till Wien, där diktaren och dramatikern Hugo von Hofmannsthal under en längre tid kom att utöva ett djupt inflytande på honom och, som det framgår av den omfattande brevväxlingen mellan dem, i mångt och mycket även kom att övertaga en viss patriarkalisk roll, varvid han försökte ersätta den vördade faderns roll. Hofmannsthal visade sig vara en djupt förankrad personlighet i den bortdöende s. k. goda tiden, en man som inte bara ägde ett betydande historiskt-litterärt-humanistiskt kulturarv, utan även var en gestalt som faktiskt själv vid skapande av sitt stora dramatiska verk djupt levtt sig in i det nu under den nya tidens och det förhärjande krigets anstormande sammanstörtande Habsburgska rikets, den s. k. österrikisk-ungerska dubbelmonarkiens anda.

Historikern

Utrymmet tillåter oss inte att mera utförligt citera Burckhardts historiska profetior, som så gott som allesammans gått i uppfyllelse — en mansålder senare. Det som han skrivit om kommunismens spridning över den eur-asiatiska kontinenten, den socialistiska era vi nu lever i och de asiatiska massornas, bl. a. Kinas frigörelse samt den kraft han redan i så tidigt stadium tilldelat "det tjugonde seklets frälsningslära" har genomgående gått i uppfyllelse på ett sätt som ingen längre kan bestrida. Men så var B. också skolad av de stora antika mästarna och av en sådan politisk gestalt som kardinal Richelieu, om vilken han skrivit sin berömda biografi i tre delar, en analys av makten som i sin omfattning och innehåll närmast torde kunna betecknas som en hög skola i diplomati. Här dissekteras maktens faktorer och element, Trosstrider mellan folken, människans maktlystnad och brutalitet i den allsmäktiga kristna kyrkans och religionens namn, som knappast torde ha överträffats av alltför många historiker hittills. Boken gjorde B. som ingen annan av hans böcker berömd över en natt som historisk författare. Kardinal Richelieus hemstad La Rochelle har givit B. sin hyllning genom att utnämna honom till hedersmedborgare i staden. Hans bok har faktiskt väckt ett så stort intresse hos de historiskt intresserade att en ständigt växande ström av turister börjat strömma till den gamla staden vid Normandiets kust. Burckhardt har på sitt sedvanliga blygsamma sätt i allt som gäller hans egen person beskrivit sin resa till La Rochelle för att av borgmästaren där mottaga stadens nycklar och hedersmedborgardiplom. Vi skall här med några korta rader ur minnet försöka återge denna resa.

B. får oväntat en dag besök av en fransk flyggeneral. Denne inbjuder honom till en liten flygtur. B. tackar och följer med sin gamle vän de Lattre-Tassigny — i sina vardagskläder. Bilresan från B-s villa vid Genève-sjön till flygplatsen är snart undanstökad och nu flyger de två omkring däruppe i molnen i Mont Blancs närmaste omgivning. Molnen vill inte skingras, varför man bara då och då får en glimt av marken där nere. Efter en knapp halvtimme landar planet. B. antar att de är tillbaka i Genève igen, men det visar sig att han helt tagit fel. Platsen de landat på är staden La Rochelle vid Atlantkusten, kardinal Richelieus födelsestad. Då B. lämnar planet möts han av borgmästaren och en kyrkofurste i en högtidlig ceremoni på röda mattan. Herrarna för honom till Rådhuset där de överlämnar hedersmedborgarbeviset och stadens nyckel. Därpå besöker de gemensamt med en ättling till kardinalen dennes gamla slott där B. får några personliga minnen av Richelieu som present varpå herrarna gemensamt besöker de historiska gemakerna. Därefter bär det hem igen och två timmar senare hälsas B. av sin hustru som

frågar honom var han hållit hus, då han varit ute så länge. Då han berättar att han varit på en utflykt till Atlanten och den gamla staden La Rochelle vill hon knappast tro sina öron, men hedersbeviset och nyckeln intygar sanningen av det han berättat för henne.

Etikern

En människa får aldrig döma en annan, skriver Burckhardt i ett av sina verk ("Reden und Aufzeichnungen"), då man aldrig vet, vem man egentligen har framför sig och vad allt som ännu kan ske med denna hemlighetsfulla skapelse, som kallas för en "människa". Då vi ej längre tror på förvandlingens under, tar vi oss den brottsliga friheten att döma och till och med att döma en människa till döden, trots att nästan alla våra beteckningar som vi är vana att använda är felomdömen. Bevarar vi således aktningen för en annan människas personliga väsen och integritet, då respekterar vi därmed också en högre etisk lag. Makten, har B. en gång framhållit i ett tal, behöver inte bara vara ond. Den kan vara både ond och god. Men då beror det på människan, den maktägande, vad hon gör av sin makt, om den skall stå i destruktiva eller konstruktiva idéers tjänst. Ja, "makten kan vara allt, god och ond", underströk han. Vilket sällsynt uttalande av en historiker, en som hela sitt liv igenom fått i mänsklighetens utveckling studera all den fasansfulla ondska som människor uppvisat. Men B. vet mycket väl, att det man brukar kalla en god härskare hittills har varit en sällsynthet och att det för var och en som själv studerat historia faller sig mycket svårt att ge exempel på goda härskare. Hos många som av historiker kallats för goda behöver man faktiskt inte söka länge förrän man stöter på den första som antingen kuvats med våld med den maktägandes goda minne eller förintats på ett eller annat sätt, för att inte nämna de krig de flesta härskarna i historien haft på sitt samvete i en eller annan form. Det talas om att Napoleon hela sitt liv igenom sökte förverkliga en plan, att med svärdet bygga upp en europeisk statsunion under sin kejsarkrona och att han, trots alla offer hans krig medfört ända till sin hädangång haft samvetsföbräelser för avrättningen av hertigen av Enghien, en människa som dömts på högre uppdrag, då denne vågat ställa sig i den mäktige korsikanens väg. Enghien dömdes ju utan rättgång till döden. Således har Napoleon, som en del historiker betonar, haft en stor plan i sikte, för vilken han, i nationens ärorika namn, offrat så många av dess söner. Men hittills har ju alltid de härskare som överfallit andra länder och folk, och därigenom utökat sitt välde, betraktats som stora på historiens gyllene blad. Där har inte inräknats döda, inte sårade, inte brända hem, inga lemlästade, inga tårar. Nej, man har hittills alltid rest statyer åt segren, åt hjälten, då han efter sina seg-

rar åter stack det bloddrypande svärdet i skidan. Trots att de, talat med vår tids språk, inte var något annat än kollektiva massmördare. Naturligtvis har det bland alla dessa maktägande, konungar, kejsare och furstar, funnits ett antal som i sitt privata liv idkat konst, främjat vetenskaperna och kanske varit generösa och välvilliga naturer, men detta fråntar dem trots allt inte ansvaret för de lidanden de åsamkat sin nästa.

Turkiskt ragnarök

Burckhardt fick som ung, utskickad av Internationella Röda Korset i Genève, i Turkiet uppleva något av all den fasa en människa och ett krig kan utlösa. Han hade visserligen i krigets Wien fått se en hel del spår av mänskligt lidande — svältande kvinnor och barn, ändlösa tåg med sårade soldater, krigsfångar och döda, av allsköns smärtor präglade blickar — men vad han på denna sin resa i Mindre Asien fick uppleva överträffade vida allt han hittills ens kunnat föreställa sig i sitt unga liv. Han har mästerligt skildrat det i sin "Kleinasiatische Reise". Här hade turkarna ställt till ett blodbad av nästan obeskrivliga mått på de greker som sedan årtusenden vistats i dessa trakter och vars förfäder skänkt oss gestalter som en Pytagoras, Thales, Anakreon och Heraklit, för att bara nämna några. Nu brändes här grekernas hus och hem och själva slaktades de som boskap över hela landet. Om det i vår tid hade funnits en Aischylos eller Euripides så skulle han förmodligen i odödliga dikter ha skildrat de döendes klagosång, de brinnande marmoralatsen och de av muselmanerna skändade grekiska templen och statyerna. Men diktaren teg och det blev en Nikos Katzantzakis, en av vår tids stora grekiska författare, förbehållet att skissera vad som här skett. Och trots allt mörker Burckhardt här fått skåda, trots anblicken av så mycket ont en människa åsamkat en annan, förmodade han i nämnda bok, kanske just på grund av sin insikt om det mänskliga livets djupa tragik, vid sidan av de nedbrända städernas spöklika ruiner, se skönheten i den stora naturen, i de tempelrester hatets storm lämnat kvar, och i de lidande dragen hos dem som överlevat. Han förstod att det som här behövdes, vid sidan om en materiell hjälp av föda, kläder och läkemedel, var en själslig läkekunst, som kunde ge de överlevande en ny, om ock än så liten glimt av hopp för en framtida existens. Han gick ut för att leta efter den svalkande och livgivande källa dessa människor borde uppsöka, för att bli stärkta för sin kommande vandring mot ett humanare liv, ett liv som skulle präglas av aktning och frihet, och talade om "den antika känslan — hjärtats arv — som upphöjer oss till en aningsrik stillhet och vörndnad". Burckhardt kunde dock ej väcka de döda till liv igen, ej heller ge de hemlösa deras hem tillbaka eller skänka de lemlästade nya lemmar. Men han kunde, då han återkom till sitt hemland, tala om allt det uppskakande han upplevt och försöka dra sina slutsatser av det han här sett, för att i sitt kommande verk och gärningar med alla honom till buds stående medel söka förhindra att någonting liknande skulle kunna upprepas i världen. Och han skulle faktiskt efter någon tid finna ett rikligt tillfälle härtill.

En kort skiss av denna hans gärning må här belysa Burckhardts karaktär och väsen.

Besök i ett koncentrationsläger

Det var år 1935 som B. som en av de första utlänningarna fick besöka ett tyskt koncentrationsläger. Besöket ägde rum i Det Internationella Röda Korsets namn. De hade skickat B. till Tyskland på inbjudan av den tyska regeringen. I samband med mordet på den österrikiska kanslern Dollfuss hade nämligen ett antal österrikiska nationalsocialister fångats och tagits i förvar i några läger runtom i Österrike där de, enligt det tyskarna publicerade, fick undergå en hård och inhuman behandling. För att förhindra att tyskarna drog sig tillbaka från Genève-konventionen för respekterande av tillfångatagnas liv och existens beslöt Röda Korset att sända B. till Berlin, där han nu begärde att få avlägga ett besök i ett av honom i sista ögonblicket före avresan per flyg från Berlin omnämnt koncentrationsläger. Han ställde detta krav för att förhindra att tyskarna skulle kunna rätta till ett och annat före hans ankomst till ett sådant läger, då han ju ville uppleva fångarna i deras vardagsmiljö, såsom de fick leva där under den tid de var fängslade. Lägre som B. vid avfärden från Tempelhofområdet i Berlin nämnde var Esterwegen och låg i ett nordtyskt träskområde. Här begärde B. vid sin ankomst att få träffa Nobelpristagaren och fredskämpen Karl von Ossietzky. Till en början förnekade lägerchefen helt och hållet att ens känna till ett sådant namn, men blev på Burckhardts hotelser slutligen tvungen att låta hämta den sökta. Denne visade sig ha förvandlats till en skugga av sitt väsen under de hårda existensvillkor han här måst leva. Gestapomännen glodde pinsamt på när prof. Burckhardt, en så framstående utlänning, historiker, politiker, diplomat, författare och rödakorsman, vördnadsfullt bugade sig för detta människovrak och räckte honom sin hand. B. kunde här läsa skrällen i den häktades döda blick — ångesten och fasan som satt sina djupa spår i denna världsberömda man vars enda brott hade varit att han vågat tala om fred i en tid där folken förberedde ett nytt krig med nya faser, ett nytt ändlöst lidande för mänskligheten. Resultatet av Burckhardts besök i detta läger blev att Karl von Ossietzky kort därpå släpptes fri ur fångenskapen och att yrkesförbrityarna för någon tid framåt skildes från de s.k. politiska fångarna. Ossietzky dog dock kort efter att ha återvunnit friheten. Men lång tid efter att denne framstående man från den fria världen besökt lägre talade fångarna i hela lägre om den sällsynta upplevelsen.

Räddaren av 3500 människoliv

Två år senare utnämnde Nationernas Förbund Burckhardt till överkommisarie i den s.k. fristaden Danzig. Staden hade redan en längre tid fäst världens uppmärksamhet på sig p.g.a. de ständiga tvistigheterna mellan tyskarna och polackerna där. B. kom nu under några år genom sin modiga insats att dämpa spänningen som rådde här. Hur prekär situationen redan varit innan B. kom dit visar en NF-statistik som uppvisar att det mellan åren 1922 och 1933 förekommit 106 intermezzon mellan Polen och Danzig.

Den ena överkommisarien efter den andra avlöstes från båda sidor och ryckte allt hårdare fram, för att tala för sina resp. regeringar. Lloyd George, en av undertecknarna av Versaillesfördraget, som varit ansvarig för denna stadens prekära status, har i sin självbiografi anklagat sig för att ha signerat detta diktat och betonade, att han ej skulle bli förvånad om Danzig och den s.k. Polska korridoren en gång i framtiden skulle kunna bli källan till ett nytt förödande världskrig. Burckhardt har själv i sin bok "Meine Danziger Mission" (Min Danzig-mission) också visat att man här hade begått ett världspolitiskt fel. "Man skred", säger han där, "till en kompromisslösning: man uppfann den Fria staden Danzig, som inte var fri, utan betingad i varje avseende, förmodligen en av de mest komplicerade konstruktioner som någonsin skapats av improviserande folkrättsjuristers teoretiska tänkande. Man skapade en miniatyrstat som, utan någon verklig självständighet, bara förfogade över mycket begränsade suveränitetsrättigheter; en betydande del av dessa rättigheter avyttrades till Polen, och nu kopplade man in N.F. med sina i ett konfliktfall ogenomförbara rättigheter som garant i Danzigstadgan, som faktiskt var ursprunget till alla dessa ständiga konflikter".

B. ansåg på grund av sina ingående studier av problemet under två års vistelse i Danzig, att även franskiljandet av själva Ostpreussen vara ett tragiskt fel som segarna begått i Versailles. Här om säger han: "Ostpreussens område hade på ett sannerligen lättsinnigt sätt skiljts från det Tyska riket. Man hade genom denna separation skapat ett ohållbart tillstånd".

Ja, och här, i denna "komplicerade konstruktion", skulle nu Burckhardt i Nationernas Förbunds namn efter bästa förmåga söka förhindra att någon av de två stridande parterna kom att tända på stubintråden till krutfatet Danzig. Hans regelbundna resor både till väster och öster, Berlin och Warszawa, samt till London, Paris och Genève, hela hans sällsynta mod vid samtalen med Hitler, hjälpte säkert till, åtminstone till en viss grad, att uppskjuta den stora explosionen, men tyvärr inte mer heller. Härtill var hans egen maktställning alltför begränsad på det högpolitiska planet. Men han gjorde vad han kunde och råddade under denna sin tid som överkommisarie i Danzig många människoliv — omkring 3500 Danzigjudar — från förintelsen genom Gestapo. "Jag tror mig kunna säga", skriver han i ovannämnda bok, "att ett stort antal av Danzigs judar kunnat i rättan tid rädda sig till utlandet tack vare NF-representationens ingripande".

Krigsfångarnas frälsare

Ett tredje fall där Burckhardt kunde intervensera framgångsrikt var i samband med det Internationella Röda Korset igen. På hösten 1942 hade en kanadensisk truppenshet lyckats landa vid Normandiets av tyskarna besatta kust, där Dieppe föll i kanadensarnas händer. De kanadensiska trupperna hade fått order att i möjligaste mån binda de tillfångatagna tyska soldaternas händer, för att hindra dem från att förstöra de papper som kunde finnas i deras fickor. Då det tyska kommandot erford detta

gavs det order om att omkring 4000 brittiska fångar skulle fjätrats "som hämnd". Fångarna skulle förbli fjätrade från kl. 8 på morgonen till kl. 9 på kvällen. Nu svarade England med represalier mot tyska medborgare som hölls häktade i brittiska läger, vilket också gällde italienska fångar. Nästa steg från tyskarnas sida gick ut på att man gjorde detsamma med samtliga allierade krigsfångar och den officiella tyska nyhetsbyrån meddelade i den tyska regeringens namn att "en mot folkrätten stötande och omänsklig behandling av tyska krigsfångar på vilken som helst krigsskådeplats, såsom t.ex. även i Sovjetunionen, från och med denna dag kommer att medföra att alla av Tyskland tagna fångar, utan hänsyn till deras nationalitet, får vedergräla detta." Dessutom hotade den tyska regeringen med att dra sig tillbaka ur Internationella Röda Korsets s.k. Genèvekonvention.

I detta läge skickades Burckhardt till Berlin för att genom en personlig intervention försöka rädda den för så många på alla krigsförande fronter drabbade människor olidliga situation. Han föreslog att man på båda sidor vid en viss tidpunkt skulle taga bort banden på 100 fångar vardera för att därpå, ifall försöket lyckades, vid en därpå följande tidpunkt befria samtliga krigsfångar på alla fronter från sina bojor. Och det lyckades, mot all förmodan, den 22 november 1943, dvs ett år ungefär efter det att de första fångarna ur en kanadensisk enhet fjätrats på den franska Atlantkusten. Tio- ja hundratusentals människor kunde åter andas ut. Livet i fångenskap var tillräckligt hårt, men att vara en fånge i bojor, det var faktiskt nästan outhärdligt.

Lübecks räddare

Som ett sista exempel på Burckhardts starka engagement på det humanitära området kan i detta sammanhang även nämnas staden Lübecks räddning. Natten till Palm-söndagen år 1942 drabbades staden av ett förödande luftangrepp av de allierade. Stora delar av den kulturhistoriskt så rika gamla staden, en del gamla välkända kyrkor och tusentals människor blev bombernas och brändernas offer. När angreppet var över frågade sig många Lübecksbor hur det var möjligt att just den gamla staden och omfattande delar av den moderna bebyggelsen hade förstörts, men att däremot stora hamn- och industrianläggningar nästan helt hade förskonats, dvs. områden som fienden i allmänhet brukade slå sönder i allra första hand. I verkligheten var det ju alltid de människor som hade sina hem i sådana områden som var mest rädda att bli angripna. Men därefter brusade de allierade eskadrarna bara ständigt bort över staden, utan att några bomber föll på ovan nämnda anläggningar. Befolkningen var nästan slagen av häpnad över detta fenomen och rykten av alla de slag ville aldrig upphöra att gå från mun till mun och man till man. Några Lübecksbor tippade att det var Rödakorsfartygen som låg där i hamnen, och som alltid när det mörknade var klart markerade med lampor, någonting som verkligen ansågs vara anmärkningsvärt i detta obarmhärtiga förintelsekrig folken emellan.

Men det var först efter krigets slut som

Lübeckborna fick mera konkreta besked om orsaken till detta egenartade fenomen. Det visade sig nämligen att Lübecks hamn p.g.a. en överenskommelse mellan Internationella Röda Korset i Genève och de berörda regeringarna hade utsetts till omlastningsplats för rödakorspaketen som kom från USA och andra länder som forslades hit över det neutrala Sveriges hamn Göteborg, för att sedan transporteras vidare till de olika fånglägren över kontinenten för vidarebefordran till allierade krigsfångar. Paketen forslades från Lübeck till stora uppsamlingslager i Schweiz och distribuerades därpå vidare till de olika ländernas fångläger. På samma sätt gick en ström av gåvopaket i motsatt riktning till de tyska krigsfångarna i England och andra länder.

Fram till den allierade invasionen i Frankrike hade transporterna gått över olika franska hamnar. Dessa hamnar förstördes emellertid genom krigets framfart och då förelåg den stora faran att fångarna i fortsättningen skulle bli utan denna betydelsefulla hjälp. Det var vid den tidpunkten som Burckhardt, som nu var Röda Korsets president i Genève, tog ett nytt energiskt initiativ och lyckades tack vare sitt stora anseende, genom intensiva förhandlingar säkra Lübeck som omlastningsplats. Att det här verkligen var fråga om ganska omfattande transporter kan vi se av de fartygs tonage som var engagerade — det rörde sig om cirka 50 000 ton. Därigenom ströks Lübeck hädanefter från de allierades bomblistor, och därmed lämnades denna inkörport öppen för den humanitära hjälpen. År 1950 utnämndes prof. Burckhardt till hedersborgare i staden Lübeck. I dokumentet som överlämnades vid en högtidlig ceremoni av senaten påpekades det speciellt, att B. genom sin personliga insats hade räddat staden från ytterligare förstörelse, elände och lidande, varigenom även många människoliv hade kunnat skonas.

Vi har här något utförligt velat visa fram dessa olika praktiska insatser av prof. Burckhardt, för att därigenom försöka illustrera vad en modig mans insats även kan betyda i en tid av krig, nöd och lidande. Såsom en annan stor etiker, Albert Schweitzer, genom sin insats som läkare räddat tusentals människors liv i Afrikas mörka djunglar så har också Burckhardt som humanist på det praktiska livets område under dessa obarmhärtiga och grymma krigsår lindrat nöden och räddat människoliv överallt där han varit verksam, ja, t. o. m. en gammal berömd hansestad från den totala förstörelsen. Vilket mod som var nödvändigt för att under denna mörka tid, där ett människoliv ej hade något större värde, rädda tusentals judiska människor i Danzig, det vet vi nu, då vi har kunnat få del av historiska fakta och ögonvittnesrapporter. En som i fredstid räddat ett människoliv brukar få en medalj. Men hur stor skall medaljen se ut för räddningen av tusen- och tiotusentals liv egentligen — om det nu skulle finnas något sådant? En man som Burckhardt skulle i än högre grad vara förtjänt av att få sitt namn präntat på historiens gyllene blad än en fältherre som genom sin blodiga strategi mördat tusentals människor, sunda, friska unga män, kvinnor, barn och åldringar, och som, i det moderna krigets tecken till råga på allt även bränt ned deras hem. Det är på tiden att

en man som Burckhardt även blir omnämnd för en, om än i denna ram relativt liten publik, men vi gör det i den förhoppningen att humanisten och etikern Carl Jakob Burckhardt kanske någon gång i en ej alltför avlägsen framtid måtte komma in i en svensk skolbok, som ett exempel på det en stor och ädel människa åstadkommit i en mörk tid.

Författaren

Tyvärr tillåter oss inte utrymmet att närmare gå in på Burckhardts framstående historiska och skönlitterära verk, som vid det här laget omfattar omkring 30 band. Vi skall dock som avslutning försöka kasta en blick på en och annan tanke och en och annan sats i denna vida produktion, så att även läsaren må kunna göra sig ett om än begränsat begrepp om denne sällsynte mans idévärld.

Carl J. Burckhardt är, som etiker, universalist. Han hade redan tidigt vidgat sin blick långt utöver det trånga fäderneslandets gränser. Grunden till sin världsbild fann han i antikens Hellas och Rom, för att, utgående från dessa två grundpelare, fördjupa sin världsbild i en Goethes och Schillers titaniska verk och idéer. Medan Schiller fått ge stoff till att klarlägga hans tankar om frihetens stora problem, grunden till all mänsklig strävan mot en högre kultur, var det Goethe som hela hans liv igenom förblev hans ständiga vägvisare till visdomens djupa och rena källsprång. "Storhet kräver frihet", skriver B. i "Betrachtungen und Berichte" (Betraktelser och rapporter). Friheten är m. a. o. för honom källan till all högre strävan, utan frihet kvävs människans ande, hennes liv. Frihet och skönhet är två element som knappast torde kunna skiljas från varandra. Här har B. säkerligen fått mycket att tänka på vid sitt studium av Jakob Burckhardts stora klassiska verk om den grekiska kulturhistorien, där det, sida upp och sida ner, tydligt uppvisas att det var elever som fick bygga de härliga antika templen Partenon och Zeustemplet i Olympia, liksom elever en gång i tiden byggt pyramiderna i Egypten och huggit ut sfinxen ur ett berg...

Studiet av mänsklighetens slaveri ledde ynglingen redan tidigt fram till att börja söka någonting högre i det mänskliga livet, som stod ovanför naturens ofta förödande makter — humaniteten. Såsom Schiller och Goethe gjort det i sina verk började B. som yngling själv så småningom sätta sina tankar på papperet, tankar om en värld av skönhet, harmoni, sanning och frihet, för att därigenom hjälpa till att lyfta sina medmänniskor mot en ljusare sfär, hjälpa dem att finna vägen till en högre mening i livet, till fred och frid. Men denna världsbild skulle inte vara byggd på hyckleri och förkonstling, nej, här skulle allt vara klart och ädelt och pelarna han alltid försökte resa sitt hus på hette ädelmod, ödmjukhet och vördnad.

B. har i ett av sina verk, där han talar om förfallsperioder i mänsklighetens historia, använt uttrycket "oriderliga tider". Om man inte hade läst någonting annat av hans penna än dessa två ord, så skulle de faktiskt räckta till att skissera hela denna sällsynte mans väsen och tankar. Personligt mod är något som helt automatiskt skall prägla en personlighet som uppnått har-

moni med sig själv och världen och detta personliga mod har B. visat sedan sina allra tidigaste dagar, i allt han haft för sig. Det sägs inte för intet att B. hört till de mycket få människor som vågat trotsa en man som Hitler, vågat tala öppet med honom, utan minsta spår av rädsla för sin egen personlighets vidkommande (bland de få andra som vågat något liknande nämns den svenske Konungen Gustaf V och dr Sven Hedin och bland tyskarna general-fältmarskalken Edvin Rommel, general-översten von Fritsche och professor Sauerbruch, av vilka Rommel avrättades genom gift och Fritsche, som det sägs, frivilligt sökt döden i en skyttegrav framför Warszawa). Då man besinnar det stora personliga modet i Burckhardts suveräna väsen frastas man ovillkorligen att tänka på ett litet avsnitt han nedskrivit i en av sina berättelser ("R. W. — Ein Bericht" i "Drei Erzählungen"): "...fångar var de allesammans —, men här och där reste sig några få, som under det oföreställbara trycket av tvång och nottvång, belastande missdåd och lögn och en yttersta gärning som visade sig vara förgäves, blev helt fria i sig själva, fria från en det mänskliga handlandet frihet vid den yttersta gränsen, några få, som uppnådde en fullbordan och som oförväxelt, fann sig själva, ja, dessa hade återfötts till det mest sällsynta — till ett verkligt varande, och hade därigenom övervunnit rädslan."

Såsom Burckhardt i sina historiska verk blivit en siare och tydare av kommande tider och händelser, som redan på ett tidigt stadium i sitt liv insåg att nationalismen i sin radikalchauvinistiska form helt enkelt måste leda till krig, förödelse och lidande bland folken, så har han även i sina tankar om konst och teknik, som vi nu vet, varit en profet som spått utvecklingen rätt. "Nationalismen har", skriver han i ett brev till vännen Hugo von Hofmannsthal år 1919, "ännu inte på långa vägar uppnått sin höjdpunkt, den kommer ännu att leda oss in i situationer, som jag helst inte vill tänka mig, för att ej förmörka den frist, som förmodligen kommer att vara kort, men som för vårt personliga liv däremot kommer att vara överflödande rik på fria, härliga timmar, som ingen blick på framtiden bör få mörklägga för oss."

På tal om tekniken säger han, också här i ett brev till den faderlige vännen Hofmannsthal, av år 1922: "Vi kommer att tvingas genomföra en mäktig ansträngning mot oss själva, för att kunna anpassa oss till den helt dominerande tekniska verkligheten. Som barn tyckte jag att helvetets portar hade öppnats och att alla dessa av oss påhittade, ständigt stigande förlängningar och projektioner av människans fysiska prestation motsvarade helvetets mörka lidande, och att allt detta här slutligen måste leda till en förintelse. Kanske, fortsätter B., kommer vi någon gång att flyga till andra stjärnor och då...? Och även om man därvid skulle förlora sin själ? Hädanefter kommer det att bli möjligt att stegra det onda begärets, den färdärvliga härsklystnadens makt till det gränslösa. Medlen som förstör vår värld kommer att ligga i händerna på några få människor och det föreligger ingen tvingande orsak som skulle kunna hindra mig att antaga, att dessa (sataniskt-kloka) kan vara politiska succémän-

niskor, naturligtvis klädda i fårkläder..." Vi sextio- och sjuttioalets människor vet att också Burckhardts prognos om den tekniska utvecklingen under tiden till fullo har blivit verklighet.

Och vad som slutligen beträffar Burckhardts tankar om konstens situation i vår tid så torde ett av honom citerat Schiller-citat här kunna framföras även som hans egen uppfattning i saken: "Det är inte sant, att publiken drar ner konsten — i alla tider har konsten däremot sjunkit genom konstnärerna." I detta sammanhang är man även hågad att tänka på ett annat uttalande av Schiller, som han riktat mot konsten: "Mänsklighetens värdighet har överlämnats åt er. Bevara den! Den sjunker med er. Med er kommer den att resa sig."

Meditationer

Som avslutning å denna betraktelse av Carl J. Burckhardts liv och gärning vill vi följa den tidigare traditionen i samband med våra betraktelser över stora, vägvisande människor och återge ett axplock ur hans verk:

— Ju djupare man med sitt hjärta tränger fram till en personlighet, desto starkare blir den respekt man känner inför den hemlighet som omger varje högre individ.

— Ty, inte sant, världens motstånd är en nödvändig förutsättning för varje stor prestation, för att därigenom bli stärkt genom dess övervinande.

— Racine. Hela hans liv intygar denna enda vilja, att genom det orenerade uppnå det helt rena.

— Varje betydande människa som går hädan, efterlämnar en gåta att lösa.

— Allt som människor skriver ner utan hjärta, vore det än så riktigt och tydligt skådat, saknar djup. Djupdimensionen kommer ur hjärtat.

— Sorgen är inte bra, man måste söka dra sig undan den med alla viljans medel.

Vi har trängt fram till naturens yttersta djup. Man har låtit tid och rum bli relativa för oss, och vad är det som blir kvar av vår jords gamla fästning? Av materien? Kraft, ljus, siffror, rytmer!

— Ja, den mänskliga naturen måste bli fast; den måste alltid hävda sig; den måste finna sitt säkra fundament och får ej lämna det. Men att hävda sig innebär att fullborda en akt av den djupare viljan, och detta förutsätter ett alldeles bestämt mått av denna viljas frihet.

— I varje människa lurar sjukdomen, ty i var och en finns den säkra döden som mål. Det tidigare eller senare utbrottet av sjukdomen är beroende av om livsviljan finns där eller inte.

— Under tiden bröt hans (Louis Michelis) faders värld, det kristna och förnuftsordnade, av lagar skyddade och reglerade gamla Europa samman... Han (Louis Micheli) såg med förfäran övermod, maktmissbruk, dåraktig hybris, gräslig, sned förenkling, missaktning av gudomliga, mänskliga lagar, förakt för den enskilde och dennes omätliga själskrafter, missaktning för livet i en blint framstörtande vitalismens namn, i falska optimismers namn, i en strävan efter öde materiella paradis, där makt och underkuvande är polerna varemellan massan blir tvungen att sträva mot en hägrande lycka, trots att hon vet att det ej

handlar om lycka, utan undvikande av den i varje falsk lycka lurande andliga döden... Uppvuxen i den evangeliska sedeläran betraktade han det sociala ansvaret och en stegring mot en rättvisa som man ständigt måste kämpa sig fram till på nytt, endast som en fortsättning på all tidigare använd och i trohet mot av föregående släktled övertagen möda, en långsam och ständig med spänd försiktighet genomförd förvandling även här, fram till den sista länken och nästan till gränsen av vad man kan uthärda, vara medveten om följderna som varje utan vördnad genomförd handling kunde medföra.

— Levnadskonstens hemlighet består i att finna tolerans och förlåtelse för vunna fördelar, medfödda gåvor och andra gynnsamma omständigheter. Levnadskonsten härstammar ej från det av viljan styrda förståndet, utan från hjärtat, som med ren mottaglighet känner de ömma upplagringar av ansvar gent emot sin medmänniska och som vet, att varje frihet smärtsamt kan träffa den som är bunden, varje kraft den svage, varje glans den i mörker levande och varje rikedom den arvlöse. Det är väl den verkliga förnämlighetens väsen att bevara varje egen fördel genom den bärande anden, svävande, tyngdlöst, så att den inte sårar eller trycker ned någon, och att härvid lämna varje tillgång av andlig, maktfullkomlig eller materiell art i ett tillstånd som tillåter att vid varje tillfälle förvandla en sådan tillgång till en gåva.

— Vi måste åter lära oss att se på ett skapande sätt. Vi har kommit fram till förstörelsens yttersta punkt.

— Om vi européer vill rädda oss själva, det vi är, det ringa vi ännu äger, och uppfylla den uppgift som tilldelats oss, så måste vi komma fram till en fred med oss själva, bli av med den fasansfulla rolöshet, som ännu aldrig, i någon kultur, har verkat så förstörande.

— För den människa som lyckats finna den för henne avsedda platsen i sitt eget bröst, har liv och död, födelse och döendet förlorat sin fasa.

— Verka i förståelsens och kärlekens anda, inte i hatets anda, vilken, och det måste sägas på nytt — aldrig har åstadkommit någon förvandling.

Lyskraften i dessa uttalanden ger oss en bild av vem vi har att skaffa med. Hur kan vår tid gå förbi en sådan man... en man som skådat så djupt i människans, historiens, kulturens och trons väsen. Här talar en man som kan berika ditt liv...

SEKLET årg. 1954—1969

Det blir en stimulerande läsning att läsa igenom dessa årgångar där **Viktor Vallberg** varit en så flitig medarbetare. De bjuder en ytterst intressant läsning i skilda ämnen, skrivna av personer med mycken kunskap och stor begåvning.

Pris för alla årg. tillsammans 26:—

Pris för alla årg tillsammans

26:— + porto

LITTERATURFÖRLAGET

Luntmakargatan 90 - 113 51 Stockholm

Sett, hört och tänkt från Utsiktstornet

Den 20 september

Den stora dagen nalkas då svenska folket skall välja ut vilka som under en kommande period skall äga dess förtroende att styra riket och kommunerna. De politiska partiernas ledare och andra som söker få en post i partiets ledning reser land och rike kring, pratar i radio, TV och från talarstolar, och försöker att få folk att begripa hur väl de vill dem och — sig själva. Den sista meningen kan låta elak. Men det är den inte. I verkligheten är det så illa beställt, att den verkligen är sann. Är det inte så, att här är det endast fråga om att med väljarnas hjälp skaffa sig en position, en ledarställning i samhället. Att man väddar till pensionärer, lågavlönade, sjuka och andra överlag liknar mest ett köpsläende. Man talar om PARTIET, som om det vore något heligt att falla tillbaka på. Skönt att man har det att skylla på.

Visst finns olika metoder att lösa en situation eller ett problem. Där kan meningarna gå isär, allt efter vars och ens kunskap och erfarenhet. Där kan det bli ansatser till uppdelning i olika läger, även om egenytan inte vore med i spelet. Men händelsernas gång — de stora kastningarna i skeenden blir ändå utslagsgivande för landet. Alla fagra löften till trots. Det är inte de som syns som i våra dagar avgör händelsernas utveckling. Det är ofta hårt tryck från annat håll. Yrkespolitikerna är för det mesta endast verktygen, som tvingas att verkställa och kanske i någon mån styra utvecklingen åt ett visst håll.

I ett land där den goda viljan finns, viljan att helt oegennyttigt ordna det för sina uppdragsgivare så gott och väl förhållandena medger, där blir saker och ting ordnade på ett helt annat sätt. (Yrkespolitiker är egentligen ett bedrövligt ord.)

Trevande försök, om ock än så länge delvis omedvetna, att komma tillrätta med samlevnadsproblemen är *byalagen*. Ur denna företeelse, som breder ut sig alltmer i landet, kan verkligen något av värde för förmågan och viljan till en dräglig samlevnad komma. "Men bakom står Hin Håle och grinar smått förnöjd". Nu måste vi täppa till käften på den potentaten. Ty, så snart något gott kommer fram här i världen, något som kunde göra människorna lyckligare, så nog är den saten framme och försöker åstadkomma split. Tyvärr lyckas han för det mesta.

Så som jag upplevt byalaget och dess Stormöten tycks den sanna demokrati vara rådande där. (Även ordet demokrati borde strykas ur ordboken.) Här väljer man en ordförande och en sekreterare för varje tillfälle. Detta är ju en nödvändig åtgärd. Någon måste ju se till att folk inte pratar i munnen på varandra och en annan bör anteckna det som blir sagt och beslutat. Besluten verkställs av arbetsgrupper. Dessa utses på så sätt att en lista cirkulerar mellan de deltagande. De som har förmåga och lust att arbeta med en viss sak antecknar sig, och blir valda.

Ett annat fult ord i det svenska språket är *regeringsmakten, statsmakten* eller de

makthavande. Detta tyder i allmänhet på möjligheten av missbruk. Ordet bör ersättas med *förtroendemän*. Givetvis är det underförstått att förtroendemän är sådana som man helt kan lita på. Sådana personer måste också kunna sin sak — och kunna utföra det de åtar sig; blivit anförtrödda att utföra.

I kommunala sammanhang måste det bli så, att förtroendefolket, män och kvinnor, måste gå ut i byalagen och liknande samlingar så ofta de har tid och möjlighet, delta i arbetet och avlyssna folkets röst. I stora frågor bör folkomröstning vara obligatorisk, bara inte resultatet blir likt det vid röstningen om högertrafik. En sådan bör varken vara svår eller dyrbar att anordna kommunalt.

Är människan felkonstruerad?

Den frågan kan man ju ställa. Den ställdes också i ett sammanhang år 1964 av *Herman Stolpe* i den danska tidskriften "Information" och återgavs i den svenska "Världshorisont".

Svaret på frågan kan bli enkel, kanske alltför enkel: Flyg inte högre än vingarna bär. Så enkelt är det naturligtvis inte i atom- och dataåldern. Det är, som Stolpe skriver, så att "den moderna tekniken förkortar alla avstånd och stordriften gör hela världen till vårt naturliga arbetsfält". Ingen-ting är att invända mot detta. Det är bara att tänka tanken ut, att här kommer att uppstå väldiga maktkoncentrationer, där pengarna spelar huvudrollen. Här är Hin Håle inne på sin mammas gata (om han har någon mamma. Att han har en mormor har väl alla hört). Nu kan det vara tid att höra vad den andra sidan har att säga, och det bör prästerna kunna ge besked om.

Men prästerna kommer säkert inte att tala om att byalagen, de små sammanslutningarna, kan bli enheter där en bättre förståelse människor emellan kan grundas. Den största delen av människorna på vår jord tycker kanske om att flyga och att snabbt komma från ort till ort. Men de fordrar inte att prestanda hos t.ex. flygbolagen måste drivas in absurdum, inte över den mänskliga förmågan. Det är inte död teknik vi vill ha. *Vi vill leva*.

Här kommer också tanken på storfamiljen in. — Behovet hos människorna att komma varandra närmare, att bli skyddade, att komma ifrån den för många tryckande ensamheten. Det talas så mycket om att människorna måste lösa sina problem, få utlopp för sina hämningar, sin oro, rädsla och ilska. I ett samhälle där man lyckas göra sig fri från allt som förgiftar tillvaron, och det går ju om man vill offra något därför, där blir medlemmarna friskare. Friska människor är sällan så ilska av sig, ej heller så rädda eller orosfyllda.

I det stora kollektivet, länderna emellan, kan saken komma att ligga annorlunda till, särskilt om stora ekonomiska sammanslutningar får driva sitt spel. Det finns alltid någon ärelysten stackare som kommer att låta sig påverkas att svinga sig upp i ledarställning. Sedan är han snart tvingad in i

de stora maktkoncentrationernas nät. Det blir han som får bära skulden till krigen, som inte är hans verk.

Det enda riktiga är naturligtvis att varje land upplåter någon öde trakt, avsedd för krigshandlingar. Där kunde de stora pojkarna få leka sitt krig själva, bara vi, som vill vara ifred lämnas utanför. Om pojkarna inte själva är flygkunniga så må de kunna hitta någon, som för en billig penning vill flyga över "fiendens" område och slänga ner lite bomber. Eftersom det i detta fall måste bli fråga om hemmagjorda bol-lar (vi vill inte släppa till ett enda öre till deras leksaker) så kunde det bli ett härligt krig. Flygarna måste ge ett tecken långt i förväg innan de skall bomba, så att krigarna (statsmännen) hinner gömma sig. Kanske boforsarna kan hitta på någon behändig hushållskanon, en sak som man lätt kan skruva fast i diskbänken och som inte är farlig. Ett krig utan kanoner är väl otänkbart? En sådan diskbänkskanon kan ju blankas upp vid högtidliga tillfällen, så kan bara en enda behövas. Det blir inte så dyrt.

Nu, då det är så allmänt med fria lördagar kunde striderna lämpligen inställas dessa dagar. På söndagarna kan det i alla fall inte bli tal om något krig: då är tid att gå i kyrkan och be om förlåtelse.

Förresten, det där om statsmän som krigare är ju inget nytt. Nixon och alla de andra, som håller på, borde finnas i första ledet vid fronterna. Varför inte genast införa fria lördagar och förlåtelsesöndagar vid fronterna? Om den ordningen blev införd och allmän skulle de soldater som vill hinna sticka. Det kan ju hända att anförarna stode ensamma mot varandra på måndagsmorgonen. Men sånt får man ju räkna med.

Kyrkan och rättfärdigheten

Medan vi är inne på synden kan det vara skäl att även rättfärdigheten får några rader.

För några månader sedan hölls ju en världskonferens med de Lutherska kyrkornas representanter. Den kunde ju inte hållas där den var förutbestämd på grund av att en del representanter inte ville åka dit. Orsaken skulle vara att landet var en diktaturstat. En annan kan ju undra vad *det* har med den saken att göra. Om staten ifråga var att betrakta som en syndig sådan fanns ju all anledning att hålla stormöte just där. De kunde ju behöva lite frälsning, de också.

SEKLET är ju en åt alla håll fri och obunden tidskrift, som absolut inte sysslar med sådana saker som partipolitik. Men i detta sammanhang kan vi knappast undgå att ta upp och kommentera ett ganska märkligt "tidens tecken".

Den socialdemokratiska Broderskapsrörelsens ledare Evert Svensson uttalade i sitt inledningsanförande vid broderskaparnas kongress i början av augusti att: "Det är djupt tragiskt att kristna människor röstar på andra partier än socialdemokraterna."

Vi vill bara i förbigående påpeka att det var just socialdemokraterna som en gång i tiden gick till strids under parollen: "Ned med altaret, tronen och penningsspåsen!" Och som myntade slagordet: "Religionen är opium för folket."

De har också mera än en gång ställt sig

minst sagt kallsinniga till kristna värden.

Detta parti måste också genom sitt långa regeringsinnehav göras huvudansvarigt för den avkristning som under de senaste decennierna i allt större utsträckning genom-syrat vårt land och folk. Vi kan dagligen se de mest skrämmande exempel därpå, t. ex. i form av det ökade våldet, hänsynslösheten gentemot medmänniskor, den allmänna ned-busningen, det fadda och falska materialis-tiska lyckotänkandet, porrvågen (som under täckmanteln att vilja "befria" och "lycklig-göra" människorna på det grövsta profite-rar på och utnyttjar framförallt ungdomen, såväl ekonomiskt som rent känslomässigt!), fri abort-propagandan (där det ofödda och oskyldiga barnet ställs helt utanför ett nor-malt rättssamhälles självklara skydd!) m. fl. liknande tidsföreteelser.

Detta är inte ett partipolitiskt ställnings-tagande. Det är endast ett påvisande av vis-sa ofrånkomliga och oförnekliga fakta.

Kyrkan såsom förkunnare av evangelium, sådant det är givet i NT bör helt avstå från all partipolitik. En kristen kan tillhöra vil-ket parti han vill, utan att därför skriva un-der på allt det partiet vill. Såsom förkun-nare har kyrkan sin uppgift, om förkun-narna själva tro på det de förkunna. De skall gå ut till folket, föra ut evangelium och nöda människorna att komma till Her-rens bord. Något annat politiskt evange-lium behövs inte. Allt innefattas ju i det Kristus förkunnat. Lyckas kyrkan med sin uppgift, ja, då har vi fred på jorden, rätt-visa mot alla och i allting. Då kommer vi att närma oss den paradisiska tillvaro, som vi är störtade ifrån. Mer utmålning av det temat behövs inte. De flesta människor i vårt samhälle har varit i kontakt med NT och vet vem det handlar om, och vad Han sagt. Det fordras kanske lite eftertanke och fri-het från påverkan för att dra de riktiga slut-satserna. Men så mycket förstånd finns för det mesta.

Detta var lite evangelium, till att börja med. Men på de yttersta av dessa dagar har ju tillkommit en del saker, som kyrkan måste ta sig an, om inte dess auktoritet helt skall försvinna med tiden. Det är de para-psykiska fenomen som givits offentlighet åt bl. a. i SEKLET, vecko- och dagspress. Jag tänker på "anderöster", vilka ännu ej fått sin "naturliga" förklaring, men som pekar på en tillvaro utöver den materiella. Ar-betet med att ta upp "anderöster" på band fortgår alltså över hela världen, och pa-rallellt därmed försöken att fastställa vad här är fråga om.

Om det visar sig att livet fortsätter efter kroppens död kan ju kyrkan inte envisas med uppståndelsen "på den yttersta dagen". Kanske den också måste medge att läran om återfödelse är riktig. Trots detta skall det inte bli svårt för prästerna att påvisa, att deras uppdragsgivares lära håller.

Det gör den nämligen.

Angående naturväsen igen

Den i de två senaste numren av SEKLET utlovade artikeln av vår medarbetare Hen-rik Nilsson har ännu inte kommit red. till-handa.

Vi kan alltså denna gång utan att rodna skylla på författaren, som (rodnande) upp-ger sig vara offer för *övermäktiga omstän-*

I SEKLET för 15 år sedan:

Om DDT

I förra numret av SEKLET återgav vi vad Viktor Vallberg skrev om kvicksilverförgiftning i denna tidskrift för 15 år sedan...

Här följer en ny artikel ur samma årgång, där han skriver om det nu så hyperaktuella giftet DDT, som ju först från och med i år totalförbjudits i Sverige.

Som bekant har nyligen utförda amerikanska undersökningar avslöjat att det farliga giftet redan nu mer eller mindre hunnit tränga in i alla organismer på jorden. Till och med pingvinerna i Antarktis har visat sig innehålla DDT...

Vi tar oss friheten att citera vad vi skrev i ingressen till Vallbergs artikel om kvick-silver i förra numret:

"Hur mycken onödigt förgiftning av naturen och därav följande elände skulle inte ha kunnat besparas mänskligheten, och inte minst det svenska folket, om de styrande och bestämmande — och till dem vill vi i det här sammanhanget räkna även den tidens ve-tenskapliga s. k. "auktoriteter" — hade behagat lyssna till de varnande röster, för att inte säga profetiska uttalanden, som redan då höjdes och någon enstaka gång t. o. m. trängde fram till massmedia."

Till detta skulle vi också vilja foga den anmärkningen, att många av de vetenskapsmän och politiska och publicistiska förgrundsfigurer som nu försöker ta åt sig äran genom att framträda i massmedia som pionjärer och barrikadkämpar för en bättre och giftfriare miljö vid den tiden inte tog någon som helst notis om eller visade det ringaste intresse för dessa problem, utan tvärtom på olika sätt ignorerade, motarbetade eller sökte förtiga de varningar och den framsynta kritik som redan då från vissa håll framfördes. Det var först långt in på 60-talet som dagspressen började ägna sin uppmärksamhet däråt.

Viktor Vallberg var här — liksom på så många andra områden — en av de stora och äkta pionjärerna och föregångarna.

Som vi förut framhållit — hans röst blir allmer värd att lyssna till:

När DDT för några år sedan introduce-rades på världsmarknaden förklarades det såsom absolut ofarligt för människor och större djur...

Därefter har det i allt större utsträckning använts, framför allt som utrotningsmedel mot skadeinsekter, utan att man tagit den minsta hänsyn till möjligheten av ogynn-samma följdverkningar.

Den som tänker något kan dock knap-past undgå att fråga sig, om ett medel som dödar insekter och små ryggradsdjur verk-ligen är helt oskadligt för människor...

Det har också så småningom visat sig att DDT är långtifrån så ofarligt som man ve-lat göra gällande. Med hänsyn till dess allt allmänare användning måste det tvärt om betecknas såsom ett av de allra farligaste gifterna.

En läkare i New York har nyligen låtit undersöka fettvävnaderna hos 25 personer som icke handskades med giftet. Endast hos två av dem fann han inget spår av DDT. Detta visar att DDT tillhör det slag av gif-ter som sugts upp av kroppen och lagras i fettvävnaderna. Alla sådana gifter har djup-gående fysiologiska verkningar, även om de tillförs kroppen i tämligen liten omfattning.

Vi skall här återge vad en läkare i Ame-rika skriver om DDT:

digheter. Han har flera järn i elden, och det har ett tag kört ihop sig ordentligt för honom. Dessutom har det ju varit SEMES-TER.

Han ber red. och läsekretsen om tillgift och lovar att med det snaraste höra av sig — med det efterlysta manuset i handen!

Vi avvaktar.

"Vad kommer väl att ske med hela detta lands befolkning efter bara 10—20 år? Me-ra än 100.000 ton DDT används nu årligen, och siffrorna ökar ständigt. DDT är giftigt likaväl för människor som för insekter. Emedan de klorbehandlade karbonhydra-terna, dit DDT hör, uppsamlas i fettväv-naderna hos djur och människor, är det nödvändigt att företaga fortsatta undersök-ningar med avseende på giftverkningarna hos människan för att skydda nationens framtida hälsa.

Denna kroniska förgiftning framkallar degenerativa förändringar hos levern. För övrigt allvarliga organiska förändringar hos så gott som alla organ, men framför allt i nervsystemet. I de förut nämnda undersök-ningarna utgjorde DDT från 1 till 11 på miljonen. Framför allt gäller det att se upp med sådana gifter, som samlas upp i krop-pen."

Den som läser dessa rader kan väl knap-past undgå att förvåna sig — och upprö-ras — över det obestridliga faktum, att så-väl "jordbruksexperter" som medicinska ve-tenskapsmän och andra ansvariga låter den-na folkförgiftning fortgå utan några som helst varnande upplysningar eller protester!

Tyvärr när denna tidskrift ut till endast en ganska begränsad läsekrets. I den "all-männa" tidningspressen får dessa meningar inte framföras. De vägrar helt enkelt att publicera inlägg i denna sak. Då rör vi nämligen vid heliga ekonomiska intressen.

I den inflytelserika dags- och veckopres-sen får ju som bekant endast de kanoni-serade "experterna" — som tiger som mu-ren om denna nya hotande folkförgiftnings-fara — yttra sig!

(Ur artikel "DDT — ett farligt gift" av

Viktor Vallberg.
SEKLET nr 5-6/1955.)

Höstblomster

9:de avsnittet

Den 14 sept. 1905. Ida-dagen. I arla morgonstunden uppvaktades jag av Viktor, som kom in med två blomglas med blommor från rabatten. Sen kaffe på säng. Så hissades flaggan. Vid frukosten fann jag ett paket. Det innehöll en bok: "Sången om klockan av Schiller". På e.m. kommo alla granngummor försedda med var sin present och gratulerade. Vi sjöngo några psalmer. Viktor läste en betraktelse. Vi drucko kaffe och fotograferades utanför prästgården, gummorna tycktes belättna med sin afton. Viktor sade efteråt: "Du lyste som en stjärna bland alla..."

Oktober. Mikaelidagen, den 1:a. Höstskymningen faller över all naturen. Det är så tyst. Varför mitt hjärta, hör du ej ett knäpp? Blott den stora, drömmande tystnaden omsluter dig. Livets underbara sagor göra mitt hjärta vekt. Min lilla vän är borta, hon gick till kyrkan för att spela. Så snart du icke är hos mig faller ensamhetens drömmande, frågande längtan över mig. Vart längtar jag? — Till Gud, och på samma gång till dig, mitt halva väsen. Med Gud och dig, då är mitt liv rikt, då trivs jag bland dessa öde fjäll, bättre än någon annanstans på jorden. Gud har fört oss hit. Han för oss ock härifrån, när tiden är inne.

Den 12 okt. I dag kom posten. Jag höll skola en timme, medan Viktor skötte om postutdelningen. Eftersom skolhuset ligger så nära prästgården kommer han ofta hem på rasterna. Men ändå blir jag ofta ensam med dig min dagbok. Nu vill jag skriva en dikt till min "herde".

Till Herden!

Min herde, glad jag följer dig på färden.
I lust och nöd jag troget älskar dig.
Det skönaste som finns i denna världen
Det har du Viktor givit helt åt mig.

Nu falla flingorna i täta skyar
Och vid vår knut drar vindens suck så tung
Nu gästar vintern våra öde byar
Till ro i idet lagt sig skogens kung.

Nu är det väl att kärlek bor härinne
Som lyser, värmer upp vår stuguvrå
En nåd det är att solen i vårt sinne
Ej slocknar ut, ej köld vårt hjärta når.

Måndag den 16 okt. Sannsaga (V. V.)
Min älskade har virkat en silvermantel åt mig. När solen lyser därpå, glittrar den såsom av tusende dagdroppar eller diamanter. När hon ville hölja mig i den, kom en mild sydvästsvind och fattade dess flikar, så att vi båda omslötos av densamma. När vi så omslötos av denna den ömma och rena kärlekens dräkt, svävade vi på den första kärlekens vingar till oskuldens land. Där bruka vi plocka blåklockor, stjärnblommor och förgätmigej, hjortron, smult-ron och mirabeller. Där lyssna vi till sagor, vilka naturen och andevärlden förtälja oss. Vi höra dem i fågelns sång, i vågornas brus mot stranden, vi läsa dem i aftonrodnadens guldskrift och i månens eldskrift på fjällens

toppar, vi höra dem förtäljas av vårt hjärtas drömmar och aningar. Tack älskade för din silvermantel!

Den 20 okt. Nu sitter jag och ser på bilder, som vi tagit under sommaren. Där är ett från bäcken med den gamla sågen och skvaltkvarnen. Där finns en stig, "Lyckostigen", som två lyckliga människor vandrat många gånger. Om denna bäck skrev min eremit en dikt under sin väntans tid:

Gör, o bäck, din vackraste sång,
tills med min brud jag går
ned till din trolska dal en gång
glad i min lyckas vår!

I dag tog tomten sin vinterhuva på sig — en näverkont på ryggen och gick till Rissjön. Det snöade i morse, men frampå dagen gick solen upp så härligt och himlen blev blå igen — det var väl för tomtens skull. Nu vill jag skriva ner min

Dröm

Jag såg i drömmen ett litet barn
Som ängel just syntes det mig,
Jag satt vid bäcken i Risbäckskvarn
Och plockade kottar åt dig.
Du var så späd som den minsta knopp
Så ljuv som vänaste blomman om våren
Du var mitt drömda, mitt framtidshopp
Allt kärare skulle du bli med åren.

Jag satte linneor i liten hand
Och täljde sagor om bäcken
Jag ritade stigar i bäckens sand
Gnolande visor om näcken
Du log, din blick var en stjärnas glans,
Vi kom du ned till den syndiga världen
Där armod, synder och brister fanns
Skall du bevaras på farliga färden?

Dagmar Vallberg-Jonsson

Sedan urminnes tider har människorna använt växterna som botemedel mot olika åkommor; man har tillrett örttéer och brukat droger för in- och utvärtes bruk. Ända in i vårt sekel spelade örtmedicin en stor roll. Det har visat sig att växterna innehåller olika verksamma ämnen. Örtagubben har avlockat en del växter deras läkande krafter och skrivit ner sina rön i denna bok. Växterna kan bryggas som téer, men finns numera också att tillgå i extrakter.

Femte upplagan,
26:te tusendet, nu utkommen

8:35

LITTERATURFÖRLAGET

Luntmakargatan 90 —
113 51 Stockholm

Ur den stora lyriken . . .

Natthimlen

Ensam jag skrider fram på min bana,
längre och längre sträcker sig vägen;
ack, uti fjärran döljes mitt mål.
Dagen sig sänker. Nattlig blir rymden.
Snart blott de eviga stjärnor jag ser.

Men jag ej klagar flyende dagen,
ej mig förfärar stundande natten;
ty av den kärlek, som går genom världen,
föll ock en strimma in i min själ.

Erik Gustaf Geijer

Hämorrhoider

Detta är benämningen på ett besvär som många lider av i våra dagar. Orsakerna är bl. a. det myckna stillasittandet, folk är inte i rörelse så mycket som är erforderligt för att uppehålla en god vigör. Man är fastklistrad framför sin gamla TV, sitter stilla på sin kontorsstol och går direkt därifrån till sin bil — för att sitta fastnitad vid raten. Hämorrhoider kan också uppstå under havandeskap, på grund av sjukliga förändringar i matsmältningsorganen och förstoppning. Åkomsten är ofta förenad med smärtor, särskilt vid stolgång, samt blödningar.

Som förebud till detta onda brukar man ofta känna klåda, sveda eller stickningar i stolgången, blodet stockar sig i ådrorna omkring ändtarmen och åstadkommer ibland druvklasliknande ansvällningar. Dessa kan också sitta längre in så att de ej blir synliga (blindhämorrhoider), men de förnimmas dock — ibland genom smärtor och blodig avföring. Det är mycket viktigt att orsaken till detta onda blir upptäckt och botad, ty om hämorrhoiderna undertryckas så kan mycket annat ont bli följden. Om dessa tränger fram genom slutmuskeln bör de skyndsammast tryckas tillbaka, i annat fall kan de angripas av brand.

Behandling

I allmänhet är kalla sittbad 15—18 gr. välgörande. Riklig motion ute i det fria. Dessutom måste man tänka på att hålla en lämplig diet. Torrt bröd, lättsmält föda och grönsaker är att rekommendera.

Om de medel som här anföras inte hjälper inom rätt kort tid är det skäl att tänka om. Det kan ha gått så långt, att ingenting annat än operation hjälper.

Här ett urval av homeopatiska medel som kan prövas.

Aceticum acid. — Elakartade fall: ymiga blödningar. Envis förstoppning.

Dosering: Bästa verkan ger 30—200 pot. D 30 kan tas 6 pill. 2 ggr. dagl. varannan vecka. D 200 bör ej tas mer än 2 doser i veckan. Under uppehåll kan annat lämpligt medel sättas in.

Aesculus hipp. — Ett av de förnämsta medlen vid hämorrhoider, blödande eller inte blödande. Känsla som om små stickor eller skärvor vore belägna i ändtarmen. Skarpa skjutande smärtor upp efter ryggen. Bränningar i anus med kylande känsla uppefter ryggen.

Börja med D 6, 6 piller 3 ggr. dagl., uppehåll ett par dagar efter var 7:e dag.

Aloe. — Framfallande, druvklasliknande hämorrhoider med hetta och ömhet. Betydande lindring av att badda med kallt vatten. Slapp slutmuskel.

Dos: Man bör helst börja med D 6 och ta det som föreg. Om avsevärd förbättring inträder bör man följa upp till de högsta pot.

Apocymus can. — Hämorrhoiderna åtföljas av en känsla som om något hårt bilda-

des i ändtarmen. Dess slutmuskel så slapp att exkrementerna avgå ofrivilligt.

Dos: D 12, 6 pill. 3 ggr. dagl. varannan vecka. Under uppehållet kan annat lämpligt medel tas.

Arnica mont. — Ändtarmsframfall och hämorrhoider efter överansträngning och ridning. Sämre av att stå och av kyla.

Dos: Här kan extrakt vara värt att prövas, annars D 6. Tag 6 pill. 3 ggr dagl. under en kort tid. Om förbättring inträder kan D 6 följas av D 30.

Collinsonia. — Förstoppning och blödande hämorrhoider, särskilt hos gravida kvinnor som lida av besvär vid urinering, äggvita etc. Hämorrhoider och omväxlande hjärn- och hjärtaffektioner.

Dos: D 200, 1 tsk. 2 ggr. pr vecka.

Hamamelis. — Detta är ett medel varav många fått hjälp. I allmänhet brukar insmörjning med salvan vara tillräcklig. Jag känner fall där blödande hämorrhoider givit med sig då pat. dränkt en bomullssudd med tinktur och fört den in i stolgången.

Detta kan vara värt att försöka. Verkan brukar visa sig nästan omgående.

Hydrastis. — Smärtor i ändtarmen länge efter stolgång. Brännande obehag och stor utmattning även vid obetydligt blödande hämorrhoider.

Dos: Börja med D 6, 6 pill. 3 ggr dagl. i 7 dagar. Efter uppehåll i tre dagar upprepas kuren.

Ignatia. — Sammandragande smärtor i ändtarmen efter stolgång. Smärtorna värst när pat. sitter eller står, mindre under gång och rörelse. Framfall av ändtarmen efter ansträngande stolgång med starka bränningar i rectum. Ändtarmsfistlar.

Dos: Försök D 30 någon vecka. Gör uppehåll och börja om igen efter 3 dagar, om förbättring inträtt. 6 pill. morgon och kväll.

Kali carb. — Känsla som om ett glödgat järn passerade rectum. Bättre av kalla sittbad. Hämorrhoider och ändtarmsfistlar som är mycket smärtsamma. Torr, stor avföring med smärtor 1—2 timmar efter stolgång.

Dos: D 30, 6 pill. morgon och kväll i 3-dagarsperioder. Uppehåll en dag mellan varje. Håll inte på för länge om inte medlet hjälper, högst tre perioder.

Lachesis. — Hämorrhoidknölna är framträngande och inklämda. Tendens till brand. Riklig men trög avföring. Läkemedlet passar bäst för kvinnor under klimakteriet och även för alkoholister. (Men vem vill medge att han är "alkis"?)

Dos: D 12, 8 pill. 2 ggr dagl. varannan dag. 10 gram räcker.

Mercurius. — Framträngande hämorrhoider med blodig och slemmig avsöndring från anus. Framfall av ändtarmen efter stolgång. Smärtor i korsryggen. Blodig urin och täta trängningar. Minsta ansträngning orsakar blodvallningar och darrningar.

Dos: Försök D 6 — gärna D 3. Vid D 6

kan 20 piller få smälta i ett glas vatten. Tag en klunk var 1/2 timma några dagar.

Muratic acid. — Hämorrhoidknölna mycket ömma och känsliga vid minsta beröring. Klåda och svaghet i ändtarmens slutmuskel, tendens till framfall. Hämorrhoider hos gravida kvinnor, även hos barn. Blåröda, svullna och inflammerade hämorrhoidknölar, heta och våldsamma stickningar.

Dos: D 12, 8 pill morgon och kväll i perioder om 7 dagar med uppehåll i två dagar emellan. Då det känns som svårast kan 20 piller lösas i ett glas vatten och drickas klunkvis.

Nitricum acid. — Bränningar och klåda i ändtarmen, huggande smärtor efter stolgång. Utträdande, lätt blödande hämorrhoider. Ändtarmsfistlar. Förstoppning. Långvariga, skärande smärtor i rectum även då avföringen är lös. Ljusrött blod från hämorrhoiderna. Ändtarmssprickor.

Dos: D 200. Tag ej för ofta. — 1 tsk. varje gång.

Nux vomica. — Blinda eller blödande hämorrhoider, stickande och brännande smärtor eller klåda i anus, förstoppning åtföljd av upprepade resultatlösa trängningar till stolgång. Känsla som om anus vore tillsluten, ofta återkommande blodvallningar. Värk i ryggen. Medlet passar nervösa personer.

Dos: D 30, 6 piller morgon och kväll i perioder om 7 dagar, uppehåll 3 dagar mellan varje. Ibland kan det vara bra att försöka med D 6, 6 pill. 3 ggr. dagl. i 7-dagarsperioder och uppehåll 2 dagar mellan varje.

Phosphor. — Blödande, framträngande röda hämorrhoider — förstoppning. Ändtarmsfistlar, Kramp, och sammandragning av rectum. Fuktighet från anus. Blödningar efter stolgång. Förlamning av slutmuskeln. Häftiga, borrande och brännande smärtor. Stor utmattning.

Dos: Här skulle D 3 behövas, men kan ju inte erhållas utan recept av läkare. Därför får man försöka D 6. Helst 20 pill. i ett glas vatten. En klunk var 30 minut eller tätare, om det är mycket besvärligt. Efter några dagar 6 pill. 3 ggr. dagl. Uppehåll i 3 dagar sedan förbättring inträtt. Sedan likadant. 10 gram och sedan 10 gr. D 30 eller D 200.

Sulphur. — Starka tryckningar nedåt från ryggen till anus. Detta särskilt under fm., vid känsla av svimning eller blodrusning. Hetta i huvudet, kalla fötter. Pat. känner sig sämre om natten och i varm bädd. Blinda eller blödande hämorrhoider, framfallande. Genomborrande flygsmärtor uppåt från anus. Smärtfria hämorrhoider med klåda i anus.

Dos: D 30 kan försökas till att börja med. 6 pill. morgon och kväll i perioder om 7 dagar. Uppehåll i 3 dagar mellan varje.

Thuja. — Hämorrhoiderna bränna häftigt då man går, äro ömtåliga vid beröring och så smärtsamma vid stolgång, att pat. inte vill krysta. Vårtliknande utväxter runt anusmynningen. Envis förstoppning på grund av förslappad tarmkanal. Fuktighet från anus.

Dos: För insmörjning rekommenderas tinktur av Thuja. I övrigt kan alla pot. från D 6 till CM komma ifråga. Bäst att fråga någon som kan homeopaten.

Mineralbrist i födan — orsak till sjukdom

Den vanligaste uppfattningen om orsaken till sjukdomar är väl att de förorsakas av bakterier, baciller eller virus. På senare tid har man också äntligen börjat få klart för sig att förgiftningen av luften och vattnet kan ge orsak till sjukliga störningar. Men det tycks vara mycket svårt för den moderna människan att fatta att födans sammansättning också betyder så oerhört mycket för hälsan. Visst ökar intresset för att t. ex. minska på fet och stärkelserik mat och istället öka kostens innehåll av grönsaker, frukt och grovbröd, men denna utveckling går sakta och all hälsoupplysning kämpar som regel en ojämna kamp mot den s. k. livsmedelsindustrins och njutningsmedelsindustrins väldiga propaganda för sina produkter, vilka till stor del är dels direkt skadliga, dels onyttiga och därigenom indirekt skadliga genom att de tar mera värdefulla livsmedels plats i näringsprogrammet hos den enskilde. Socialstyrelsen skall ju nu sätta igång en väldig kampanj för miljon-tals kronor för att lära svenska folket att äta nyttigare mat och överhuvudtaget leva sundare. Detta är för all del vackert tänkt, men borde ha satts igång för decennier sedan. Och frågan är väl om den vackra tanken kommer att få så överväldigande positiva följder. Med denna undran kommer vi nu in på den verkliga huvudfrågan: det räcker inte med att välja ut en föda som *ytligt* sett är hälsosam. Det räcker t. ex. inte med att äta mer grönsaker, eller grovt bröd, eller frukt, eller mjölkprodukter, om inte dessa näringsmedel har en tillräckligt hög biologisk kvalitet — d. v. s. verkligen har de inre egenskaper som krävs för att vår kropp skall kunna fungera oklanderligt och utvecklas enligt sin art. Om grönsaker och frukt och säd inte innehåller de mineral eller vitaminer eller andra ämnen som de naturligt sett skall innehålla och dessa ämnen därtill är av sådan karaktär att kroppen verkligen kan *använda* dem, då är det föga värde med denna till synes hälsosammare kost. Och om smör och ost kommer från en mjölk som produceras under onaturliga förhållanden, d. v. s. av djur som hanteras som maskiner och får ett foder som bara är inriktat på att pressa fram största möjliga produktion — ja då kan det vara till mer skada än nytta att äta sådan mat.

Tyvärr är det just sådant som den moderna människans läge är idag — men hittills har detta föga beaktats av den officiella läkarvetenskapen. Viktor Vallberg, den framstående pionjären för både kroppslig och andlig hälsa, har i många nummer av denna tidning och i flera av sina böcker, som en av de första forskarna på detta livsviktiga område, hävdatt att det är med jorden som hälsan börjar. Först då jorden är frisk kan människa och djur bli friska. Han var en av de första som slog larm om förgiftningen av vår livsmiljö, och han var också en av de första som pekade på den oerhörda risken med det moderna jordbrukets kemikalisering, d. v. s. dess stora förbrukning av kemiska konstgödselmedel som han ansåg måste föra till farliga rubbningar

i växternas mekanism — och därmed i andra hand också rubbningar i människors och djurs kroppsliga funktioner. Han säger bl. a. i boken "Bliv din egen läkare", att "äga vi tillgång till fullvärdig föda, så behövs inga "preparat" ty i den fullvärdiga födan får vi allt vad vi behöva" men säger sedan att i vår tids synsätt på jordbruket gäller bara den ekonomiska aspekten. Det gäller att pressa fram stora skördar, sedan spelar det ingen roll vilken biologisk kvalitet dessa skördar har. Och följden är att åt människorna får man sedan bygga stora sjukhus där man en tid behandlar dem och sedan släpper ut dem utan att tala om orsaken till deras sjukdom, varpå de fortsätter att leva som förut och sedan åter hamnar på sjukhuset, o. s. v. Hans råd för att avhjälpa detta är bl. a. övergång till ett naturenligen jordbruk vilket han själv också med framgång hade praktiserat. Hur annorlunda skulle inte vår hälsosituation varit idag om hans maningar ej förklingat ohörda.

Man tänker gärna på detta då man läser ett par artiklar i Svensk Läkartidning nr 43 1963 och 46, 1964, i vilka en veterinär dr Harald Bergengren speciellt redogör för de risker som bristen på mineralet fosfor kan föra med sig för hälsan. Det är ganska oroande perspektiv som han skisserar upp, men de är utan tvivel grundade på fakta. Som senare skall visas har bl. a. en fransk kollega till dr Bergengren, läraren vid veterinärhögskolan Alfort i Paris, Andre Voisin, i flera böcker varit inne på de risker som brist på vissa mineral, eller ofullständig kombination av mineral, kan föra med sig för hälsa och utveckling. Dr Bergengren refererar också till en imponerande rad vetenskapsmän som stöd för innehållet i sin artikel.

Han påpekar det intressanta — och oroande — faktum att medicinerna ej har visat något intresse för sjukdomar som beror på mineralbrist hos djur och då särskilt bristen på fosfor, trots att det är fråga om oerhört viktiga problem. Istället för att med ledning av vad som kan hända djuren vid fosforbrist också undersöka hur det i det fallet kan stå till med människan, har medicinen slagit sig till ro med den trösterika försäkringen att fosforbrist kan det aldrig bli tal om för människan — detta omvittnas enstämigt av både vetenskaplig och populär medicinsk litteratur. Får vi bara tillräckligt med protein så får vi också tillräckligt med fosfor, menar man.

Så enkelt är det inte menar dr Bergengren, men en förklaring för det nämnda ointresset kan ju vara att man tolererar inte att få invaliderade djur, medan däremot invaliderade människor betraktas som något man får dras med. Ändå framgick klart vid en undersökning om näringstillförsel som Folkhälsan gjorde under kriget, att av de undersökta hushållen hade mer än 20 % en kost som hade underskott i fosfattillförseln (och därmed fosforbrist) jämfört med vedertagna normer. Intresset var att då man närmare undersökte kosten hos några av dessa underskottsfamiljer, så visade det sig

att de ofta åt gröt — vanligen angiven som havregrynsgröt. Havre innehåller också mycket rikligt fosfat, men då detta är s. k. fytinbundet, kan människan ej tillgodogöra sig det. Djuren kan däremot detta, eftersom de har ett speciellt enzym härför.

Detta är ett skolexempel på att det inte bara räcker med att konstatera att födan innehåller det och det ämnet i tillräckligt mängd — det gäller också att se till att detta ämne är *av sådan art* att kroppen tar upp det. Och där är det tydligen illa ställt i många fall.

Dr Bergengren påpekar förträffligt nog att vetenskapens ord är förvirrande så snart det gäller födan. Man borde istället klart ställa denna fråga: är vår civiliserade föda biologiskt fullvärdig? Borde vi inte frigöra oss från allt sneglande på smaklighet, priskalkyler och att mat skall vara lätt tillagad och istället välja födan för *vår hälsas* skull? Han konstaterar att primitiva folk som regel förstär att välja en riktig, hälsosam föda — innan civilisationen kommit till dem med sitt "sockrade och raffinerade njutningsevangelium". Då blev också deras kost förstörd och därpå deras hälsa. Intressant är att de som regel snart drabbades av sjukliga rubbningar i käkbyggnaden och även fick reumatiska störningar.

Den nämnde André Voisin säger: "varje levande organism är ett biokemiskt foto av sin näring och isynnerhet av den jord som producerar denna" och han visar bl. a. hur den storvuxna franska hästrasen Percheron förändrades då djur av denna flyttades ner till Ukraina — efter någon generation kände man inte igen dem, hästarna hade blivit små och förlorat sina typiska rastecken. Dr Bergengren berättar om en liknande historia: engelsmännen förde över fullblodshästar till Falklandsöarna — efter några generationer hade de förvandlats till ponnies. Så mycket betyder en artenlig näring!

Som nämndes har omfattande undersökningar gjorts om sambandet mellan djurhälsa och mineralbrist och det är då intressant att höra hur den s. k. mjölkhalten hos kor beror på att brosket i lårledens ledhuvud och ledpanna slits ner och det utvecklas också ofta samma förvridna leder som hos reumatismsjuka människor. Denna hålla uppkommer lätt hos högmjolkande kor som får äta hö från fosfatfattiga jordar, men även andra gräsätande djur drabbas vid sådana förhållanden av ledsjukdomar. Om ungdjur får fosfatfattigt foder så kan de få rachitis (engelska sjukdomen) och hämmas i tillväxten.

Dr Bergengren påpekar att det är samma symptom på smärta och värk både hos dessa djur och hos människor som angrips av reumatism. Men det tycks vara så att doktrinen att människor inte kan få fosfatbrist gör läkarna blinda för att vi här kan ha samma orsak till sjukdomarna hos människor och djur. Man har mera intresserat sig för forskning om vitaminer, hormoner och enzymer än fosforns viktiga funktioner. Några undersökningar har dock gjorts i USA. De har inte varit speciellt grundliga, men så mycket har man i alla fall funnit som att det befanns vara låga fosfatvärden vid reumatisk feber och multiple scleros — vilket dock väckte föga intresse. Intressant är också att vid kriser vid sockersjuka — diabetes — har man funnit mycket höga värden på fosfat i blodet men det har varit

ett fosfat som ej varit *verksamt* i ämnesomsättningen. Om man givit injektioner med fosfat så har då coman (medvetlösheten som följer kriser i svår sockersjuka), kunnat hävas. Det har vidare visat sig att tillräcklig tillgång på fosfat i födan, så mycket att den börjar utsöndras med urinen, tycks vara en garanti för att s. k. acidotiska tillstånd vid sockersjuka (och rachitis) ej blir kroniska och farliga.

Egendomligt är att en påbörjad fosfatbrist har en tendens att förvärra sig själv. Smärta tycks ha samband med fosfatbalansen. Det har visat sig att människor med långvarig värk har fått lindring efter behandling med fosfatsalter.

Intressant är vidare det sammanhang som tycks finnas mellan fosforomsättningen och den svåra sjukdomen multiple scleros. Detta har hittills föga beaktats av forskningen. MS är ju en sjukdom som är ett allmänlidande. Det är inte bara så att hela nervgrupper förstörs utan en rad andra symptom tillkommer bl. a. störd leverfunktion, minskad magsyreproduktion, lågt E-vitaminvärde, förändringar i blodkärlen. Vissa forskare menar att det som väl oftast betraktas som det typiska för MS, nämligen nervbortfallet, är sista instansen i en lång utveckling. Orsaken till sjukdomen har man hittills ej slutgiltigt kunnat finna.

Dr Bergengren menar nu att fosforbrist kan vara en viktig orsak till sjukdomen. Brist på fosfor visar sig nämligen resultera i störningar hos de flesta av kroppens vävnader och angrepp på en rad vitala funktioner. Typiskt för MS-sjuka är en anhopning av vissa ämnen i blodet som tyder på att kroppens avgiftningsmekanism är illa därän, och med detta kan då sammanhånga de ofta iakttagna leverförändringarna. Allt pekar mot en grundläggande störning av ämnesomsättningen och att det är där sjukdomen börjar fastän den först småningom tar sig uttryck i stelnande och förlamningar. Då man vet vilken utomordentligt viktig roll fosfor spelar i ämnesomsättningen är det mycket som talar för att vi här har ett viktigt spår att följa. Visserligen måste man ställa sig ytterst tveksam till att en utbildad MS skall kunna botas, t. ex. genom fosfortillsatser, men mycket talar för att en fosforrik föda bör kunna skydda mot uppkomst av sjukdomen, och det är kanske också möjligt att med en i tid insatt fosforterapi hindra en påbörjad MS ytterligare utveckling.

Detta korta och rapsodiartade sammandrag av dr Bergengrens intressanta artiklar hoppas vi skall visa det viktiga i att inte bara välja rätt föda utan också se till att den jord som producerar vår föda håller sig frisk. Till den avdelningen — vad som bör och kan göras för att producera en fullvärdig föda skall vi återkomma i nästa nr. Låt oss bara som avslutning på detta avsnitt se lite mera på fosfors funktion i vår kropp. Fritz Kahn säger bl. a. i sitt stora verk "Människan" att barn behöver för att bygga upp sin benstomme lika mycket fosfor som kalk. Vi får fosfor huvudsakligen genom kött, mjölk, ägg och säd, men då måste jorden vara rik på fosfater. Modersmjölken är fattig på fosfor och därför lär sig ej heller barnet gå innan det fått tillräckligt med fosfor genom annan föda. Men att delta i kroppens benbildning är dock endast en av de många uppgifterna fosfor

Astrologi

Under tiden 21 augusti till den 21 september går solen i Jungfruns tecken på sin vandring genom zodiaken.

Zodiaken i vårt liv

I våra tidigare betraktelser har vi hela tiden dragit paralleller mellan växtens och människans liv i samband med solens kosmiska kretslopp. Vi har sett att varje zodiaktecken motsvarar en period om sju år i vårt liv. Således motsvarar Vädurens, Oxens och Tvillingarnas tecken de 21 levnadsåren hos oss, dvs. vår barndom och ungdom. Efter vårt 21 levnadsår har vi blivit det som vi i allmänhet brukar kalla för vuxna människor, den ålder då människan i de flesta länder här på jorden är berättigad att delta i politiska val i sitt land. Ytterligare tre zodiak- eller livsperioder om sju år från detta 21 levnadsår (under Kräftans, Lejonets och Jungfruns tecken) anses vi befinna oss på "livets höjdpunkt". Det är en tid då vi känner oss starka, såväl betr., vår fysiska styrka som i vår viljekraft.

Om vi ritar en halvcirkel och indelar den i sektioner om vardera sju år, där varje sektion motsvarar ett zodiaktecken, så kommer vi vid strecket för det 42:a levnadsåret fram till själva topp-punkten i vår ritning, dvs. kulminationen i vårt liv. Vi har redan påpekat att prof. Hans Sterneder, den kände österrikiske astrologen vars banbrytande idéer inom den astrologiska forskningen vi i stor utsträckning försöker följa i dessa betraktelser, har i sin framställning dragit en parallell mellan växtens, människans och zodiakens utvecklingsperioder. Han anser att vårt liv omfattar tolv sjuårsperioder, eller i genomsnitt 84 år. Åren 0 till 21 år omfattar där ungdomen, från 21 till 42 livets sommar, från 42 till 63 livets höst medan åren från 63 till 84 omfattar livets vintertid. Vi har också påpekat att det som i det mänskliga livet omfattar 84 år hos väx-

har i kroppen. Den ingår regelbundet i vissa av de förnämsta äggvite- och fettföreningarna som hjälper till vid uppbyggandet av de ädlaste organen i kroppen. Speciellt är kärnorna i ägg- och sädesceller, blodceller, nerv- och ganglieceller fosforrika. Man brukar ju också säga: "utan fosfor — ingen tanke", för att visa hur viktig fosfor är för hjärnans funktion. Det är särskilt det fosforhaltiga fettet lecitin som bildar en väsentlig del av nerv- och hjärnsubstansen.

Man kan nu tycka att det är underligt att fosforbrist kan uppkomma då vi vet att våra jordar sedan decennier gödslas med stora mängder fosfater, superfosfat, tomasfosfat etc. Men kanske ligger felet just i detta hämningslösa konstgödslande. Det är inte säkert att växterna blir rika på ett fosfor som kroppen kan upptaga, bara därför att vi ger jorden stora mängder fosfater. Det kan istället bli så att växterna får brist på fosfor, eller innehåller ett fosfor som kroppen ej kan upptaga *just därför* att vi gödslar jorden på det sättet. Mera om detta i nästa nr.

Jungfrun

ten motsvarar ett år, så att varje mänsklig sjuårsperiod utgör en månad i växtens liv.

I Jungfruns tecken, dvs. i vårt 35—42 levnadsår, befinner vi oss nu i det sista avsnittet av vårt livs sommar, för att i nästa tecken, under Vågens, komma in i hösten, vilket ju också är fallet i naturens egen utveckling.

Vad är det som är kännetecknande för människans utveckling under denna sjätte sjuårsperiod, resp. för växten i sin sjätte levnadsår? Vi skall först kasta en blick på plantan härvidlag.

I zodiakens fjärde tecken hade, som vi minns, själva befruktningen ägt rum. I sitt femte utvecklingsstadium hade växten redan vuxit till sig, under Lejonets tecken, då själva solen var stark som ett lejon, och blivit så stark att den kunde börja ge en del av sin kraft åt sin avkomma — det nya livet som nu spirade och växte i den. Och detta nya spirande liv fick sin kraft av moderväxten under Lejonets zodiak. Därför symboliserades också Lejonets tecken som faderskapets tecken då ju kraften är en manlig egenskap. Men nu, under Jungfruns tecken, började det nya väsendet i allt högre grad dra kraft från moderväxten, såsom barnet ur moderns sköte. Men den spirande unga växten var krävande och drog alltmer kraft, ny sav, ur moderväxten, som nu, under Jungfruns zodiaktecken, såsom själva solen, började försvagas i sin kraftutveckling. Detta sjätte utvecklingsstadium i växtens och i barnets liv står således i moderskapets hägn.

Så börjar under denna sin sjätte livsperiod både man och kvinna så småningom att känna sig lite tröttare — de är ej längre lika företagssamma som förr. Man står, som Sterneder så vackert jämför, nästan på toppen av sin jordiska vandring, livsberget, varifrån man nu överblickar den tillryggalagda sträckan och, kanske litet osäkert, blickar mot det som skall komma — livets höst.

Betydelsen av Jungfruns zodiaktecken

Varför skulle man egentligen döpa denna zodiakperiod till Jungfrun, kan man fråga. Vad har en jungfru med detta stadium av växtens eller människans liv att göra? Vi vill gärna medge att frågan torde vara helt berättigad. Vi skall därför, med hjälp av Hans Sterneders arbete och det mytologin har att säga härom söka ge ett svar.

Det lilla barnet i moderns sköte, påpekar Sterneder, måste i alla avseenden växa upp i renhet. Modern skall leva ett rent liv, ett liv som skall vara så giftfritt som möjligt, även betr. sin föda. Därför är, påpekar han, en vegetarisk kost av stor betydelse för det spirande livet. Modern skall andas ren luft och även ha så rena tankar som möjligt, då det lilla barnet där i hennes sköte ju även påverkas psykiskt. Denna renhet symboliseras, tycker Sterneder, av ingenting annat i så hög grad som av en jungfru. Varför skulle man då inte ta henne till symbol för denna vår livsfas? Men Sterneder betonar även, att människan, både man och

kvinna, skall sträva efter en rening under sin sjätte zodiakfas, en rening av både kropp och själ, för att kunna gå rena in i livets höst. Nu har människan den i hög grad av det fysiska präglade delen av sitt liv bakom sig, tiden för sin bästa fysiska styrka och även tiden för det sexuella livet och skall vid denna vändpunkt börja tänka på sin psykisk-andliga utveckling, sedan hon nu rensat både kropp och själ från allt slagg som det tidigare livet hopat. "Den andliga reningen är den stora bro", skriver Sterneder, "som medvetet leder människan över till den andliga världen och till harmoni med Gud". Och så berättar han i detta sammanhang hur Jesus rensade templet och drev ut månglarna därifrån, därmed symboliserande det andligas seger över det materiella.

Jungfrun i mytologin

Låt oss nu se vad mytologin har att säga om orsaken till varför det just var Jungfrun som skulle symbolisera denna zodiakperiod. Orsaken härtill torde få sökas på det astrala planet. Man har låtit Kore, den eviga jungfrun, förkroppsliga månens skära, dvs. ljust som dagligen på nytt förnyar sig i rymden, tagande och givande. Alltid på nytt återspeglade solens ljus och återvändande till sin mödom. Det är väl också därför man på medeltida altartavlor har avbildat jungfru Maria stående på en månskära, därmed förenande den antika mytologin med kristendomen. Den egentliga meningen med en sådan mödom är alltså inte någon födsel utan mottagande av livets frö, utan moderns ständiga återvändande till sin mödom. Selene, månggudinnan, förvandlas på det viset ständigt på nytt till en Kore, en jungfru, i den grekiska mytologin. J. J. Bachofen å sin sida har här dragit en parallell mellan jungfrun och jorden. Mannen är, säger han, plogen som varje år på nytt dras genom den jungfruliga marken, jungfrun som förvandlas till moder och återigen till mö.

Demeter

I detta sammanhang kan man även nämna Demeter hos de gamla grekerna som gick ut för att leta efter sin försvunna dotter Persephone, som hade gått ut för att plocka blommor på en äng och hittade en narciss, vilken emellertid var helgad åt Hades, underjordens gud. Jorden öppnade sig och Persephone försvann i mörkret där Hades gifte sig med henne och där hon blev underjordens drottning. Under tiden Demeter letade efter henne kom han äntligen fram till Eleusis. Där utgav sig Demeter vara barnmorska och tog hand om Demophon, Keleos son, i underjorden, där hon även hittade Persephone. Men innan hon hittat dottern hade hon varit så ledsen att hon ej längre lät någon säd växa däruppe på jorden, som nu genom hennes ingrepp slutat att gro och torkade bort. Glad igen skänkte hon Triptolemus, Keleos äldre son, en vagn med vete som han skulle så ut över världen, därigenom välsignande allt land på sin väg. Vi ser alltså att det rör sig om en sentida fruktbarhetsgudinna som också redan tidigt avbildades med ett knippe sädesax i sin famn och blev ett helgon för staden Eleusis. Efter sitt besök i underjorden kände hon nu till hemligheten om liv och död och blev därmed en symbol för adepterna i templet

i Eleusis vilka å sin sida sökte vägen från sitt andliga mörker mot ett nytt ljus genom de djupa grekiska mysterierna, för att där finna en återfödelse genom djup meditation. Så blev Eleusis, liksom Delfi och Olympia, en vallfartsort för sökande människor genom långa tider.

Maria

På samma sätt som Demeter avbildades med ett axknippe, jordens skörd, i sin famn, visades något senare i tiden jungfru Maria med sitt barn men också, som på några medeltida målningar, med en klänning i sädesmönster. Maria, Jesu jungfruliga moder, förklarades ju på konsilen i Chalkedon för en gudom, vilket hon ju sedan dess har varit för milliontals katoliker över hela jorden; Nostoriserna döpte henne till Kristi moder medan de ortodoxa såg Guds moder i henne. På ett av glasfönstren i kyrkan i Jouy (Marne) i Frankrike ser vi jungfru Maria avbildad med Jesubarnet målad på hennes sköte — en nästan exakt motsvarighet till jungfrun av Hissarlik i Turkiet, där vi i stället för ett barn kan se soltecknet, fruktbarhetens symbol, på samma ställe. Och denna figur är från bronsåldern, alltså från en tid som ligger många tusen år tillbaka i tiden.

Då jungfrun redan under en så lång tid i mänsklighetens historia avbildats med ett sädesax har också fixstjärnan alpha i Jungfruns stjärnbild fått namnet Spicea, dvs. sädesaxet, någonting som vi redan kan uppleva så tidigt som på den s.k. Denderazodiaken i det gamla Egypten, där också en av de kvinnliga figurerna bär ett av i handen.

Ishtar, Artemis och Freja

Medan fruktbarhetens gudinna hos grekerna var Demeter hette hon Ceres hos de gamla romarna och Ishtar i Akkad, vilket i Gamla Testamentet motsvarade namnet Esther. Ishtar var dessutom månens dotter, men kallades även här, som senare blev fallet med Maria, för den jungfruliga modern och den heliga jungfrun. I staden Uruk förvandlades hon dock till en kärleksgudinna i vars dyrkan en sakral tempelprostitution ägde rum. I Tammuz-sångerna brukade man dock kalla henne den gudomliga modern, medan hon i den assyriska mytologin var tillbedd som krigets gudinna. I den grekiska mytologin finner vi en parallell härtill i guden Zeus' dotter Athena Parthenos, som Iktinos byggde det mäktiga Parthenon-templet åt, på Akropolis kulle i Aten. Även hon var ju, trots att också hon var jungfru, grekernas krigsgudinna. Hennes syster Artemis däremot, jaktens gudinna, var även hon en jungfru-moder. Hon tillbads i Ephesos, där ett tempel var byggt åt henne. Statyn som avbildade henne visade en gudinna med många bröst — som symbol för att hon trots sin mödom var en fruktbarhetens gudom. På samma sätt möter vi hos grekerna ännu Alkmene, Herakles' moder, som också kallades både jungfru och moder samtidigt.

Nerthus, Siv, Vänämöinen och Sibylla

Vart vi än blickar in i den gamla mytologin möter vi en jungfru som samtidigt symboliserar modern, vare sig hon heter Ky-

bele, Ida, Atargatis eller Innina (Inanna). Hos oss här i Norden är det Freja och Nerthus och hos kelterna Britomartis som symboliserar både en jungfru och en fruktbarhetsgudinna. Freja var ju, som vi vet ur vår nordiska mytologi, både kärleks- och ödesgudinna varigenom hon, såsom fallet var hos assyrer, babylonier, kretensare, greker och romare, symboliserade månens födsel och död. Hos Nerthus (Hertha) i Tyskland säger ju själva myten med all tydlighet att hon blev gravid genom himlaguden solen... Det är alltså en gudinna som inte tar emot någon säd, men ändå blir gravid — en kult som kännetecknade alla de gudinnor vi här behandlat, inklusive jungfru Maria. I den egyptiska mytologin slutligen kallades denna jungfruliga månggudinna Isis, Osiris, som även betecknades den obefläckade jungfrun, kärlekens gudinna, som alstrade Horus, gudasonen, som med tiden alltmer kom att identifieras med Jesus.

Men även finnarnas höge gudom Vänämöinen var ju, som vi vet av Kalevala-eposet, född av en jungfru och kinesernas Tien-Hou, den heliga modern, var en mö, liksom Thors hustru Sif i Eddan, den guldlockiga skördegudinnan vars astrala urbild identifierades med jungfrun och sädesaxet. Siv representerar även här hos oss i Norden månen. Berättelsen om förlusten och återvinnet av hennes gyllene hår skall sålunda symbolisera den tilltagande och avtagande månen.

Vår jungfruliga gudinna har, som vi ser många namn och hon finns till överallt där människor levat och skapat sin mytologi, sin gudslära och sin religion. Den babyloniska skördegudinnan Shubultu (på arabiska Sumbulah), förvandlades med tiden till Sibylla (som för första gången omnämndes hos Heraklit av Ephesos i det sjätte århundradet f.kr.) och blev en synonym för en sierska, en profet. Hos grekerna kallades hon också Dike, som med tiden blev rättvisans gudom, då hon brukade avbildas hållande en våg, dvs. den nästföljande astrologiska zodiakens symbol. Såsom avslutning på denna mytologiska översikt kan nämnas att den här behandlade egyptiska månggudinnan, liksom Horus också brukade kallas Isu. Här framgår alltså en tydlig parallell mellan Isis, som var en ren jungfru och en guds moder, och kristendomens gudason Jesus (Isu), något som en Roger Bacon och Albertus Magnus speciellt understrukt i sina skrifter. Buddha, 650 år f.Kr., föddes, som den indiska legenden berättar, av Maya. Som jungfru födde hans moder honom och även denna avelse påstås vara obefläckad.

En etymologisk tolkning

I detta sammanhang kan det vara av intresse att påpeka att både Marias och Mayas namn börjar med Ma. Ma är här identiskt med Ma i Mana, med matka = moder på ryska, mater = lat. moder, mater = moder på spanska och italienska, och med ma, mar, mare = år havet på många språk. Den babyloniska storkonungen Hammurabi sade att han hade skapats av Ma-Ma, den stora modern. Så var ma i många gamla mytologier en mänsklighetens urmoder som identifierades med ma, mar osv. vilket betyder världshavet. Och havet — vattnet — å sin sida var elementet som allt liv växte fram ur. Stavelsen ma förekommer dock

även i många andra väsentliga ord — såsom i Mani, den mandeiska religionens ljusgud, i sanskritordet manas = själen, i hebreiskans manda = förnuft, och engelskans man — människan, eller kinesiskans mandarin, herre, liksom ma slutligen i en del språk kännetecknar månen, varmed vi här avslutar vår etymologiska betraktelse som vi tog itu med för att visa parallelliteten mellan de olika mytologierna. Och ma = vattnet var identiskt med renheten, varför man, för att ock förbli ren döptes med vatten.

Ideogrammet

Vi har nu både mytologiskt såväl som etymologiskt sett innebörden av ordet jungfru — zodiaktecknet vi här sysslar med. Man kan nu fråga vad ideogrammet för jungfru innebär, denna egendomliga astrologiska symbol som ju ej har den minsta likhet med ordet det skall känneteckna? Här skall vi, såsom i våra tidigare tecken tydningar, helt falla tillbaka på Hans Sterneders tolkning.

Då vi tyvärr ej har tillgång till en avbildning av detta tecken får vi nöja oss med att beskriva det. Tecknet består av tre uppifrån och ned dragna tjocka linjer som sammanbindas med tunna sådana, varvid dock det sista strecket har dragits dubbelt så långt som de andra och även försetts med en uppifrån ned dragen båge, så att avslutningen starkt liknar ett P i vårt alfabet. Sterneder tyder det första tjocka strecket som representerande anden, det andra som en symbol för själen och det tredje som kännetecknet för kroppen, alltså ande-själ-kropp, förenade med varandra genom de tunna, smala bindelinjerna. Vi har med andra ord den mentala, den astrala och den fysiska världen framför oss. Alltså den magiska treenigheten. Metafysiskt uttryckt förenas således anden och kroppen genom förmedling av själen, bron mellan det mentala och det fysiska. Vad innebär då den förlängda linjen vid slutet av detta ideogram. Det tyder Sterneder som en jordbundenhet. Och bågen som utgår från den sista linjen nedåt är, säger Sterneder, en födelsesymbol. Slingans första del tyder på att den blivande frukten suger sig fast vid livmodern. Den andra bågformiga delen av slingan tyder han som tecken på förbindningen mellan livsfrukten och modern, den tredje delen som en symbol för moderns tillförsel av föda och slutligen den över det sista långstrecket nedgående delen av slingan som den andliga världens påverkan på det blivande barnet. Kraften som sålunda kommer uppifrån, från den andliga världen, omfattar det lilla nya väsendet och vänder sig sedan uppåt igen, sökande förbindelsen från människans själ till det höga, till gudomen. Att Sterneder även här har blickat mycket djupt kan man förstå då man betänker att moderskapet ju är identiskt med det embryonala och Jesus såväl som Buddha båda fötts av jungfruliga mödrar, renhetens och det gudomligas symboler.

Man kan inte annat än beundra Sterneders magnifika interpretation på dessa zodiaktecken, en skapelse som inte äger sitt motstycke. Det är en genial människas intuitiv-andliga kraft som varit verksam här. Även om kanske en och annan, som läser dessa betraktelser och tydningar av dessa zodiakideogram må hysa en annan åsikt.

Zodiakens tecken andliga utvecklingsstadier

Till slut vill vi ännu en gång påpeka att solen på sin stora kosmiska vandring står 2160 år i Jungfruns zodiaktecken, vilket senast hände mellan åren 8940—13240 f. Kr. Vi har tidigare påpekat att mytologin och ofta även religionen i de flesta fallen gått hand i hand från zodiakperioden ifråga och vissa geografiskt begränsade områden. Området för Oxen var Indien, där kon ju fortfarande är helgad. Väduren däremot täckte en stor del av Asien och en del av Europa, från Grekland över Arabien fram till Indien. Fiskarnas zodiak, Kristi tecken på katakombernas väggar i Rom, täckte en stor del av Europa och Mindre Asien. Hur ett zodiakområde kan tränga in i ett annat ser vi av parallellismen mellan Fiskarna och Väduren i kristendomen. Jesus delar ut fisk åt människan som en symbolisk andlig föda, betecknande renheten, och äter påsk-lammet med sina lärjungar (där lammet alltså är identiskt med Väduren). Jungfruns Zodiaktecken finner vi i stora delar av Stilla havets länder representerat i den pacifika mytologin ännu i dag, på Söderhavets många hundra ögrupper fram till Alaska, där en ny mytologisk kultkrets, Vågens, börjar. Denna skall vi behandla i nästa nr. Vi vill ännu en gång påminna om att vi i vårt eget individuella liv, som sträcker sig från Vädurens symbol fram till fiskarnas zodiaktecken, och normalt skall omfatta tolv sjuårsperioder (84 år) inte behöver identifiera oss med Jungfruns zodiak i denna vårt livs sjätte sjuårsperiod utan kan uppnå detta utvecklingsstadium förr eller senare i vårt liv. Somliga av oss exempelvis lämnar aldrig Oxens tecken, andligen sett — det av ren materialism präglade stadiet och ännu mindre lever fram till Tvillingarnas av du-begreppets spirande altruism präglade stadium, för att inte nämna de höga andliga utvecklingsstegen i Vattumannens eller Fiskarnas zodiak. Kosmiskt och andligen kan det alltså hända att vi aldrig uppnå jungfrutecknets renhetssfär eller Vattumannens andlighet, men detta skall vara vårt mål och det är här astrologin verkligen kan bli befruktande på ditt liv och din väg, ledande dig från lägre, jordbundna stadier allt högre mot en kosmisk-andlig sfär, där Gud råder.

Frithjof Hallman

PRISLISTA

från

ÖRTAGUBBEN

erhålles gratis på begäran. Den omfattar förutom ett stort sortiment av reformvaror även en avdelning med förteckning över homeopatiska läkemedel samt böcker från förlagsavdelningen.

ÖRTAGUBBEN

Luntmakargatan 90, 113 51 Stockholm

Eric von Däniken

Olösta gåtor ur mänsklighetens förflutna

Andra upplagan 10:de tusendet

Förf. lockades av hittills oförklarliga arkeologiska fynd och många anspelningar i mänsklighetens äldsta skrifter att försöka ge sig i kast med det förgångnas olösta gåtor. Härvid kom han till en rad förbluffande slutsatser, som tyder på att vi har orsak att ompröva våra hittillsvarande föreställningar om vår äldsta historia. De öppnar också spännande perspektiv på den tekniska utvecklingen av i dag och i morgon.

I 13 år har han sysslat med denna fråga. Hans forskningar har fört honom ut på 100 000 km långa flygresor. Resultaten av dessa resor och forskningar framlade han bl. a. i ett uppseendeväckande föredrag på den sjunde ufologiska kongressen i Mainz. De lyder i korthet: interstellär rymdfart har alltid funnits. Jorden har redan för årtusenden sedan besökts av astronauter utifrån.

Författarens teser och åsikter är av stort intresse och för varje historiskt och naturvetenskapligt intresserad spännande och fantasieggande. De lockar till eftertanke om det skenbart omöjliga och otänkbara egentligen är så omöjligt och otänkbart.

Hft. 28:60, inb. 33:10

TILLBAKA TILL STJÄRNORNA

Medan debatten om de teser Eric von Däniken lade fram i sin första bok fortsätter, lägger han här fram en ny och fängslande rapport om resultaten av sina senaste forskningar å de platser där man fortfarande finner spår efter forntidens gåtfulla kulturer. Åtskilliga nya forskningsresultat stöder hans intensivt omdiskuterade tes om att vår planet under förhistorisk tid skulle ha haft besök av utomjordiska varelser och ger samtidigt fascinerande inblickar i mänsklighetens förflutna och framtid och i den mänskliga tillvaron överhuvud taget.

Läsaren kommer till sin häpnad att upptäcka att många ting i *Olösta gåtor ur mänsklighetens förflutna* har kunnat verifieras genom laboratorieexperiment redan under den korta tid som förflutit sedan den boken kom ut i sin första upplaga.

Boken är försedd med ett rikt bildmaterial.

Hft. 33:—, inb. 38:40

LITTERATURFÖRLAGET

Luntmakargatan 90 - 113 51 Stockholm

En ny kristen reformation

Kan man tänka sig en sådan?

I Seklet nr 6 år 1956 anmälde jag en bok med titel "Europas framtid enligt Nostradamus", författad av G. Gustafsson, Härnösand. Jag anmärkte därvid att ett kapitel i boken, "Den nya kristendomen", vore värd sin egen behandling. Det skall nu ske här, om också i alltför kort form.

Rubriken "Den nya kristendomen" är givetvis ett oegentligt uttryck. Meningen är naturligtvis *den förnyade kristendomen* eller den reformerade kristendomen. En "ny kristendom" förutsätter ju en ny Kristus, vilket icke är Nostradamus mening.

I det nämnda kapitlet diskuterar förf. ett antal viktiga kristna problem. Liksom Gustafssons bok alltigenom vittnar om ett grundligt och omfattande studium inte bara av problemet Nostradamus utan i samband därmed allmän historia och religion, så också detta kapitel. För den som vill ägna sig åt historiska tankeproblem och mänskliga spörsmål i allmänhet kan denna Gustafssons bok rekommenderas till begrundan.

I ovan nämnda kapitel av den rätt stora boken behandlar författaren frågan om kristendomens olika aspekter i en del frågor, olika läror och uppfattningar samt i anslutning därtill hur man skall tänka sig den förnyelse av kristendomen, som Nostradamus talar om. Med avseende på tiden för denna nya form av kristendom förlägger Nostradamus densamma till slutet av detta århundrade och början av nästa i samband med muhammedanernas och "de röda sekternas" framträdande över Nordafrika samt södra och västra Europa. Påvedömet kommer därvid att störtas (detta tycks gå rätt väl ihop med munken "Malachias" påvelängd fram till den siste Påven "Petrus", då kyrkan under svår förföljelse skall förödas, den sjätte påven från den nuvarande). Även alla andra kyrkor komma att påverkas. Erövrarna komma visserligen att drivas tillbaka, "tillintetgöras", genom en stor slutlig drabbning, som börjar i juli 1999 genom ankomsten av en delvis luftburen armé västerifrån och som föregås av ett antal stora fåglar, som låta "huy, huy" (som reoplan). Men en kvarleva tycks komma att finnas i de förhärjade trakterna. Trots den svåra förföljelse mot all religion, som därvid utövats, överlever dock kristendomen och lever upp i en förnyad gestalt. Vad är det då som kommer att utmärka den ur ruinerna återuppståndna kristendomen?

Gustafsson gör inget definitivt uttalande över saken. Han ansluter sig till vad andra också uttolkat, att man skulle finna gamla urkunder från kristendomens början, som skulle ge nya inblickar i kristendomens ursprung. Följande två rader är stödet för detta antagande: "När det förlorade och så lång tid gömda återfinnes, skall själasörjaren bli ärad som en halvgud." Nu behöva dessa ord inte betyda att det är något nytt förut okänt som man finner. De kunna likaväl betyda att man finner bekräftelse på de nuvarande evangeliernas identitet. Detta skulle ju också kunna åstadkomma en förnyelse, väl behövlig, då man från allehanda håll, även bland de kristna, mer

eller mindre betvivlar deras värde. Men — männe man inte redan nu funnit ganska tillräckliga bekräftelser? Under förra seklet handskriften Sinaiticus från början av 300-talet, Cambrigensis, avskrift från original från omkr. 140. Chesser Beattys fynd för några år sedan i Egypten från tiden omkring 150, del av Johannes ev. från början av 100-talet m.m. Förutom många andra historiska vittnesbörd från gamla tider. Från Qumranfynden har man inte ännu funnit något väsentligt, de ligga helst före N. T:s tid. Skulle man finna ytterligare någon avskrift av evangelierna, kanske någon, som vore ännu äldre eller som saknade några få inslag, som någon avskrivare gjort, t. ex. Matt. 5:17—18, Joh. 5:24—25 framför allt, redan det vore betydelsefullt, ty just dessa ha gjort mycken förvillelse. Men experterna på bibelforskning betvivla att något äldre kommer att återfinnas. Med G. T. förhåller det sig helt annorlunda. Det berörs av skriftrullarna.

Herr Gustafsson går även in på en skrift, som översatts av Ebba Waerland under titeln "Evangeliet om det fullkomliga livet", varvid G. anför ur inledningen till skriften: "vars arameiska grundtext lär ha varit förvarad i ett tibetanskt kloster". Detta är en mycket förvillande uppgift. Skriften är nämligen tillkommen genom automatisk skrift, varvid angivits att evangeliet härstammade från ett kloster i Tibet. Men en automatisk skrift kan aldrig tas som ett sannskyldigt vittnesbörd. Något ursprungsevangeliem kan det inte vara, därtill finns för många motsägelser och egendomligheter, men det finns även en del vackra tankar och även sådant, som Jesus mycket väl kunnat ha sagt, kanske även en del med utomänsklig härstamning, det är en slags godtycklig utläggning av Skriften. Gustafsson anger också att det är svårt att anse den som ett ursprungligt evangelium.

Gustafsson har en annan synpunkt, som har större betydelse. Han hänvisar till den i den äldsta kyrkan allmänt förekommande tron på människans *föruttilvaro*, även till tron på återfödelse, vars förekomst i den äldsta kyrkan dock icke var allmän.

Jag kan ej här gå närmare in på denna fråga: men den uppväcker en livsfråga i dess helhet: Frågan om *människans väsende*. Såväl genom nutidens psykologi som dess teologi råder en genomgående osäkerhet, ofta nog en absurditet. Gustafsson har berört även den frågan, om också endast i korthet. Kommer den av Nostradamus förutspådda förnyelsen att ske, så skulle den bl. a. ske med avseende på *uppfattningen av människan, hennes föregående och efterföljande, hennes väsendes natur*.

Men det finns en annan sida av den kristendomstyp, som fortfarande är allmän, där en ny syn måste inträda, nämligen med avseende på *Gamla Testamentets inspiration*.

Under århundraden har G. T. jämfästs med N. T. med avseende på gudomlig ingivelse. Hur detta varit möjligt borde för dem av vår tids människor, som ha någon

självständig tankeförmåga, synas som en oförklarlig gåta; men vad mänskligheten beträffar synes ingenting omöjligt. Men så inträdde till slut för ett par hundra år sedan en kritisk syn på Bibeln. Och nu framträdde till sist en riktning, som riktade en negativ kritik mot både det Nya och Gamla Testamentet. Denna gav sig sken av att vara "vetenskaplig", men den har ofta nog inte alls varit mer vetenskaplig än den gamla kritiklösa tron. Den har stundom varit inställd på förnekelse och därigenom kommit med de mest befängda spekulationer och tolkningar. Mitt emellan de båda ytterligheterna ha vi haft en varsam kritik, som sökt sanningen och haft vördnad inför det heliga. Inför denna kritik har N. T. behållit sin auktoritet sakligt och historiskt, medan G. T. fått en lägre ställning utan något enhetligt värde, så att vissa avdelningar och vissa sidor av detsamma kunnat ställas i samband med N. T., under det att andra kommit i direkt motsats mot detsamma.

Gå vi igenom de sista tvåtusen årens historia, så finna vi kristendomen, så långt den kunnat nå, kämpa för människovärde

Hillevi Lindahl

DET GRÖNA GULDET Möte med det kosmiska

Hillevi Lindahl har fått uppleva en hel del fenomen av översinnlig karaktär, fenomen av ett slag som alltmer börjar intressera seriösa forskare inom t. ex. det parapsykiska området. Dessa upplevelser har fört författarinnan ut på obanade stigar och nya, friska tankebanor. Hon har alltid haft en drift att söka reda på hur saker och ting verkligen förhåller sig. Det är sålunda mycket omfattande, självständiga forskningar som ligger till grund för detta arbete. Härigenom har förf. också kommit i kontakt med stora tänkare, bl. a. med Rudolf Steiner, vars åsikter på olika ställen i boken tas upp till behandling.

I denna bok påvisas bl. a. hur ett för den stora allmänheten i stort sett okänt, världsomspännande brödraskap arbetar för mänsklighetens utveckling mot ett högre kosmiskt medvetande. De mäktiga, okända krafter det förfogar över och de metoder de verkar genom gör att inte så mycket från dess verksamhet har kunnat komma till allmän kännedom. Men det kommer att bli av allt större vikt att mänskligheten får veta något om detta brödraskap och om det arbete det utför.

Den engagerande och levande framställningen gör läsningen både underhållande och spännande.

190 sid. 26:65

LITTERATURFÖRLAGET

Luntmakargatan 90 - 11351 Stockholm

SEKLET

Redaktör och ansvarig utgivare: HARRY BLOM

Redaktion och Expedition:

Luntmakargatan 90 — 113 51 STOCKHOLM

Tel. 08/32 26 60 — 31 04 63

Utkommer med 6 nr 1970

Pren.avgift 12:—

Postgiro: 23 04 40

Bankgiro: 56 — 5472

Strängnäs Tryckeri AB, Strängnäs 1970

Lentmätare
Herr Carl Olof Holmqvist
Svartingstorp
380 31 LÄCKEBY

och barmhärtighet; men samtidigt går som en motsats därtill en väg av grymhet, krig, förföljelse, och mycket av det senare har också skett i kristendomens namn. Således: Kristendomen har å ena sidan ingripit med förmildrande inflytande på lagstiftning, internationella förhållanden och själva krigsföringen; å andra sidan finna vi kristet inflytande även på grymhetens, hämnens och barbariets sida.

Denna sorgliga motsats är dock icke så oförklarlig som det kan synas. Den ligger icke i kristendomen själv. De kristne ha inte bara haft Herrens ord och Herrens bok, de ha även haft det *Gamla Testamentet*. Sålunda har man enligt Nya Testamentet kunnat ådagalägga högsinhet, barmhärtighet, fredsförkunnelse och på samma gång enligt G. T:s *lagreligion* handla som Guds hämnande andar med mord, rov och skändligheter. Denna dubbelhet finna vi inte minst i de sista storkrigen och Nürnbergprocessen, i vilka det gammaltestamentliga inflytandet gjort sig t. o. m. direkt gällande (t. ex. 3 Mos. 24: "öga för öga, tand för tand" etc. med en mängd tilläggsdrag om dödsstraff). Här behövs tydligen klarhet från kristet håll. Men så länge som hela Gamla Testamentet gäller som gudainspireerat i alla sina råa hämndelagar, rofferier och mordbestämmelser, så länge hindras all sann kristendom.

Filosofen Schelling ser människans utveckling, som han kallar "andens födelse", i tre stadier: den astrala religionen (planetdyrkan o.s.v.), den mytologiska och pan-teistiska religionstypen samt uppenbarelse-religionen, d.v.s. kristendomen. Kristendomen åter genomgår i sitt framträdande tre stadier: det påviska (Petrus), det reformatiska, protestantiska (Paulus) samt det kommande, det Johanneiska. Enligt denna uppfattning skulle den nya formen äga innerlighetens, andlighetens, kärlekens kännetecken, således ingen ny teokrati, ingen ny rationalism, ingen ny dogmatism och ingen ny uppenbarelse, utan en andlig livsförnyelse enligt evangelium. Kanske vi ändå trots allt hålla på att komma in i det skedet. Att detta betyder en ny martyrtid och de gamla kyrkoformernas upplösning, borde nutidens kristna begripa, men västerlandets kristna ha föga sett eller deltagit, då miljonerna österut genomgått kristenhetens ojämförligt hemskaste martyrium. Så ned-sänkta ha de varit i egen självbelåtenhet och inbördes kamp om främsta platsen samt psykiskt och andligt fastkedjade vid Reuters telegrambyrå, sina internationellt reglerade dagstidningar och radions informationer.

Vattenådror som sjukdomsorsak

Av Forstmästare Wellman,
Rotenburg, Fulda.

Vi återge här i sammandrag en artikel över slagrutan från den tyska tidningen Reform-Rundschau:

Att inneslagna vattenådror utsända strålar, som av vissa personer kunna iakttagas medelst slagrutan, vågar jag förutsätta som allmänt bekant. Man finner närmare där-om under "V" i varje fullständigare konversationslexikon. Det finns också litteratur och sammanslutningar av slagrutemän. Brunnupptagarfirmor (ej alla) och härorgani-sationer allestädes betjäna sig också sen gamla tider av slagrutesökning. Förutom vattenådror utsända även metaller, jordolja, vissa stenarter o.s.v. strålar, och den som är mästare i slagrutans hantering kan skilja på alla dessa arter, ja, t.o.m. talrika spår-element i vatten — så stor färdighet är dock mycket sällsynt.

Det är även, om också inte så allmänt, känt att vissa djur, t. ex. bina, gärna hålla till över vattenådror, andra däremot icke. — Om nu som bekant levande väsen taga intryck av vattenådror, så kan man åtminstone redan på förhand förutsätta, att dessa ha någon viss inverkan på hälsan. De flesta känna till sådana fall, då sömnlöshet och nervösa symptom försvunno då en person flyttade platsen för sin dagliga vistelse. Så t. ex. känner jag en mekaniker, som är yttersta känslig för varje slags strålning och som inte kan arbeta över vattenådror och naturligtvis inte sova utan att få hjärtbesvär. Och en av mina vänner, som bodde över flera vattenådror, kunde sova först sedan han hade lagt en metallplatta under sin säng. Ett annat fall är följande. En person hade just flyttat in i en nybyggnad och led sedan dess varje morgon vid uppvaknandet av svår huvudvärk. Han trodde först att det berodde på närbelägenheten till ett fönster, därefter att det berodde på nymålningen i rummet, vidare på tobaksrök och slutligen på den elektriska ledningen. Men avlägsnandet av den ena av dessa orsaker efter den andra kom inte huvudvärken att försvinna. Men denna var borta, om han om natten låg på annat ställe. Men en dag kom en naturläkare, som kunde handtera slagrutan in i rummet. Denne konstaterade, innan någonting annat yttrats att i rummet, särskilt under den plats där personen i fråga hade huvudet, befann sig en stark strålning. På grund därav anskaffades en isoleringsplatta och därmed försvann huvudvärken.

Under senare år har även vetenskapen (i Tyskland) börjat att intressera sig för den bortglömda kunskapen om strålningens inverkan på människans nervsystem. Sålunda känner man till att vid prövning av sambandet mellan kräfta och strålning har bekräftats att sängplats över vattenådror ger anlag för kräfta. Vi stå här säkerligen inför en vidlyftig och alarmerande forskning. Vid isolering av ådern ger slagrutan ej längre utslag.

Med slagrutan är således intet trolleri utan en rent naturlig företeelse, som står i samband med en viss förmåga särskilt hos vissa människor. Det är naturligt att sådana egenskaper ej gärna kunna utbildas i denna tid, då alltför många dörar göra sig löjliga däröver. Många våga på grund därav ej använda sina naturgåvor. Men vetenskapen måste, om också långsamt (utom då det gäller teknik, kemi och krig) följa med även på dessa områden.

Extrakter av hälsoörter

ORTAGUBBENS örtextrakter innehåller örtens alla verksamma beståndsdelar och är så starkt koncentrerade, att endast några droppar är tillräckliga att ta vid varje tillfälle. Droppflaskorna äro försedda med upp-gift om lämplig dosering. Det är bekvämare att ta extrakt av örten än att tillaga té.

Apelsin	6:55	Ljung	4:85
Arnica	4:85	Malört	7:85
Björk	4:05	Maskros	4:05
Blodrot	6:85	Melissa	4:85
Brännässla	4:05	Mistel	4:85
Daggkäpa	5:35	Myrra	7:40
Ginseng	8:50	Ormbunk	5:—
Gurka	4:85	Pepparmynta	4:85
Hagtorn	4:85	Persilja	4:85
Hamamelis	4:85	Ratania	4:05
Havre	7:45	Rosmarin	5:85
Havstång	6:55	Rättika	7:35
Humle	4:85	Rödlök	4:05
Hästhov	4:05	Rölleka	6:85
Johannesört	7:40	Rönn	5:85
Kamomill	6:95	Salvia	4:85
Kalmusrot	6:55	Sov Gott	5:85
Kardbenedikt	6:55	Taklök	6:55
Kastanj	4:05	Valeriana	7:90
Klorofyll	5:35	Vallörtrot	6:55
Lakritsrot	6:55	Vattenklöver	4:85
		Akerfräken	4:85

ORTAGUBBEN

Luntmakargatan 90 — 11 13 51 Stockholm